

AUDIOVIZUALINIŲ MEDIJŲ ŽODYNAS

AUDIOVIZUALINIŲ MEDIJŲ ŽODYNAS

Redaktoriai:

Neringa Kažukauskaitė (redaktorė)

Audra Kairienė (kalbos redaktorė)

Už pagalbą rengiant žodyną dėkojame:

Ilja Bereznickui

Rūtai Bogužaitėi

Mantui Grigaičiui

Rimvydui Leipui

Eglei Makuškaitei

Sonatai Žalneravičiūtei

Žodynas parengtas remiantis 2006 m. MEDIA terminų žodynu, jo redaktoriai – Neringa Kažukauskaitė (vyriausioji redaktorė), Andrius Leliuga, Ieva Skaržinskaitė.

TURINYS

A	4	M	33	
B	7	N	36	
C	10	O	38	
D	14	P	40	
E	17	R	44	
F	20	S	46	
G	23	T	50	
H	25	U >	V	53
I	27	W	55	
J >	K	29	Z	57
L	31				

Above the line costs / išlaidos iki filmavimo / – filmo gamybos biudžeto dalis, apimanti lėšas iki filmavimo pradžios: išlaidos autorių teisėms įgyti, pagrindinių filmo kūrėjų – prodiuserio, scenarijaus autoriaus, režisieriaus, operatoriaus, aktorių ir kt. honorarai (žr. *Below the line costs*).

Academy of Motion Picture Arts and Sciences (AMPAS) / Kino meno ir mokslo akademija / – kinematografininkų organizacija, skatinanti šios srities plėtrą. Be kita ko, apibrėžia kine naudojamos technikos parametrus, rėmelio formatą, filmo rodymo, kino salių akustikos standartus. Įkurta 1927 m. JAV, vienija per 6000 įtakingiausių kino profesionalų, kasmet skiria itin prestižiniu laikomą apdovanojimą – „Oskarą“.

Acquisition / prijungimas / – įmonių jungimo būdas, kai jų viena ar daugiau prijungiama prie kitos ir pastarajai pereina visos reorganizuojamos įmonės ar kelių įmonių teisės bei pareigos.

Action / veiksmas / – komanda aktoriams pradėti vaidinti; paprastai filmavimo aikštelėje ją duoda režisierius.

Action still / nuotrauka iš filmo / – iš filmo negatyvo išdidinta nuotrauka – kitaip nei filmavimo aikštelėje nufotografuota filmo reklamai ar pristatymui skirta nuotrauka.

Actor, actress / aktorius, -ė / – profesija asmenų, kuriančių vaidmenis kino ir TV filme bei teatre. Pagal vaidmens svarbą – statistai, antraplanių ir pagrindinių vaidmenų atlikėjai.

Additional photography / papildomas filmavimas / – 1) dėl nepakankamai geros kokybės ar kitų priežasčių perfilmuotos scenos; 2) papildomai, atskirai nufilmuotos specialiosios scenos: povandeninės, oro ir kt.

Adaptation / adaptacija / – 1) pagal literatūros kūrinių (romaną, novelę, pjesę ir kt.) parašytas scenarijus, kinui pritaikytas originalus siužetas; atliekama parengiamuoju filmo kūrimo laikotarpiu; 2) reklamos pritaikymas rinkai; 3) medijų produkto pritaikymas kalbinėms teritorijoms.

Adaptation rights / adaptacijos teisė / – teisė pritaikyti literatūros kūrinių teatrui arba kinui.

Advance (payment) / avansas / – išankstinė įmoka ar pirmoji paramos dalis.

Advertising / reklama / – bet kokios formos mokamas ar panašiomis sąlygomis sukurtas produktų ar paslaugų propagavimo pranešimas, susijęs su privačiais ar viešais verslo, pramonės, profesiniais interesais. Reklama turėtų laikytis šių pagrindinių principų: būti sąžininga, garbinga, neklaidinanti, nedaranti žalos vaikams.

Agent / agentas / – fizinis ar juridinis asmuo, įgaliotas aktoriui, režisieriui, operatoriui ir pan. ieškoti darbo užsakymų ir ginti atstovaujamo asmens interesus, paprastai už 5–15 proc. sutarties sumos mokestį.

AIDA (Attention, Interest, Desire, Action) / dėmesys, susidomėjimas, noras, veiksmas / – modelis, kuriuo nusakomas siekiamas reklamos ar pristatymo poveikio procesas potencialaus pirkėjo sąmonėje.

American Society of Cinematographers (ASC) / Amerikos kino operatorių asociacija / – organizacija, kurios tikslas skatinti kino operatoriaus meno kūrybinę ir techninę raidą, stiprinti ryšius tarp šios profesijos atstovų. Įkurta 1919 m., leidžia žurnalą *American Cinematographer*.

Analogue / analoginis būdas / – garso ir vaizdo įrašymo bei perdavimo būdas, kai informacija užkoduojama tolydžiai kintančiais elektrinių (ar kitokių) signalų parametrais – dažniu ar amplitude. Alternatyva yra skaitmeninis (*digital*) būdas, kai informacija užkoduojama diskrečiomis skaičių sekomis.

Anamorphic format / anamorfinis formatas / – plačiaekranis kadro formatas (2,35:1), išgaunamas keičiant vaizdo proporcijas į ilgį ir į plotį. Filmuojant ir projekcijos metu naudojama speciali cilindrinė optinė sistema (anamorfozinis objektyvas). Kino juostoje anamorfuotas vaizdas atrodo ištemptas į ilgį, o kad proporcijos būtų įprastos, specialiais optiniais prietaisais vaizdas ekrane ištempiamas į plotį. Pradėtas plačiai taikyti 1953 m. sukūrus plačiaekranio kino sistemą „CinemaScope“, kuri turėjo padidinti kino išraiškumą, TV užkariaujant vis didesnę žiūrovų dėmesį.

Ancillary rights / gretutinės teisės / – filmo gamintojų teisės, numatytos LR autorių ir gretutinių teisių įstatyme; garantuoja teisę į pilną už parduotus filmo DVD, VHS, CD įrašus, transliaciją TV kanalais, pagal filmą sukurtus žaislus, knygas ir pan.

Animation / animacija / – 1) kino rūšis, kai naudojant tam tikrą techninių priemonių sistemą judesio imitacija kuriama vaizdą klojant ant vaizdo. Pagrindinės rūšys: pieštinė, lėlių, kompiuterinė. Kartais naudojama speciali technika, pvz., piešiama tiesiai ant juostos; 2) fiksuotomis scenomis, kadras po kadro arba serija grafinių vaizdų ar kadrų sukurta judesio imitacija.

Animator / animatorius / – dailininkas, kuriantis animacinio filmo maketą ir piešiantis svarbiausius judesius imituojančius piešinius.

Anime / animė / – Japonijoje kilusi animacijos rūšis; būdinga griežta ir spalvinga grafika, stilizuoti ir energingi veikėjai. Dažnai tokių filmų pagrindas – japonų komiksai.

Answer print / nulinė kopija / – pirmoji filmo kopija su garsu ir vaizdu, daroma po spalvų ir šviesų korekcijos. Joje atliekami paskutiniai pataisymai prieš gaminant galutinę, viešai rodyti tinkamą kopiją.

Art director / filmo dailininkas / – filmo kūrybinės grupės narys, prižiūrintis filmo dekoracijų bei filmavimo aikštelių įrengimą bei estetinę filmo visumą.

Art house / nekomercinis kinas / – 1) filmai, kurių meninė vertė svarbesnė už komercinę sėkmę; 2) kino teatras, daugiausia rodantis klasikinius ar naujus nekomercinius filmus, vykdamas edukacines programas. Tarptautinė tokių kino teatrų konfederacija (CICAE) įsteigta 1955 m. Paryžiuje.

Aspect ratio / kadro formatas. Kadro formatas apibūdinamas ilgio ir aukščio santykiu (1:1,33; 1:1,37; 1:1,66; 1:1,85).

Assistant camera / operatoriaus asistentas / – kameros grupės narys, kuris padeda vyriausiajam filmo operatoriui, prižiūri ir parengia darbui kamerą. Mažoje filmavimo grupėje atlieka ir fokusuotojo pareigas (žr. *Focus puller*).

Assistant director / režisieriaus asistentas / – režisieriaus padėjėjas; dirba kartu su režisieriumi nuo pirmos iki paskutinės filmavimo minutės, derina su kadro filmavimu susijusias detales, atsako už aktorių, kūrybinių ir techninių darbuotojų atvykimą į reikiamą vietą laiku, filmavimo grafiko laikymąsi ir kt. Paprastai būna ne vienas, o du ar daugiau režisieriaus asistentų.

Associate producer / asocijuotasis prodiuseris / – prodiuserio partneris, prisidedantis prie gamybos ir perimantis dalį pagrindinio prodiuserio funkcijų. Juo gali būti ir finansuotojas, scenarijaus autorius, vadybininkas ir kt.

Association Internationale du Film d'Animation (ASIFA) / Tarptautinė animacinių filmų

asociacija / – organizacija, skatinanti animacijos plėtrą ir jos kūrėjų bendradarbiavimą. Įkurta 1960 m. Prancūzijoje.

Audience / žiūrovai / – kino ar TV filmo arba programos auditorija.

Audiovisual / audiovizualinis, audiovizualinis sektorius / – 1) garso ir vaizdo; 2) priemonių, procesų, kūrinių, programų, suvokiamų vienu metu klausia ir rega, visuma. Kinas yra audiovizualus, būtent jis padarė įtaką audiovizualinės industrijos atsiradimui.

Audiovisual policy / audiovizualinė politika.

Europos Bendrijos institucijų tikslai audiovizualiniame sektoriuje – ginti Europos audiovizualinės produkcijos kūrėjus, reguliuoti rinką ir atstovauti kūrėjų interesams Pasaulio prekybos organizacijoje (*World Trade Organization*) 9-ojo deš. pradžioje naujų transliacijos ir kino platinimo technologijų raida ir suvokimas, kad Europos Bendrija vis labiau atsilieka kuriant televizijos programas, paskatino Bendrijos institucijas imtis technologinių, ekonominių ir kultūrinių priemonių. 1984 m. Europos Komisija pristatė *Žaliają knygą*, kuria buvo įkurta bendroji TV transliacijos rinka. Tais pačiais metais Europos Taryba priėmė nutarimus dėl Europos TV programų industrijos, apibrėžė priemones kovai su audiovizualiniu piratavimu ir suderino taisykles, reguliuojančias filmų platinimą įvairiomis medijos priemonėmis. 1989 m. buvo priimtas kertinis Europos Bendrijos audiovizualinės politikos dokumentas – direktyva „Televizija be sienų“. 1999 m. Komisija paskelbė komunikatą „Europos Bendrijos audiovizualinės politikos principai ir gairės skaitmeniniame amžiuje“ (*Principles and guidelines for the Community's audiovisual policy in the digital age*). Siekiant sustiprinti Europos audiovizualinės pramonės konkurencingumą, 1990 m. pradėjo veikti paramos programa MEDIA.

Author's rights / autorių teisės / – asmens turtinės ir neturtinės teisės į literatūros, mokslo ir meno kūrinius. Atsiranda kūrinių sukūrus, galioja dar 50–75 m. po autoriaus mirties.

Automatic support-distribution / automatinė filmų platinimo schema / – programa nenacionalinių Europos filmų platinimui skatinti, daugiau investuojant į tokius filmus, kurie tikėtinau pritrauks plačią auditoriją. Remia ryšių tarp platintojų ir filmo gamybos bendrovių plėtrą, šitaip stiprindama nenacionalinių Europos filmų konkurencingumą. Paramos dydis priklauso nuo filmų kilmės, lankomumo ir pajamų.

B movies / B kategorijos filmai / – nedidelio biudžeto, per trumpą laiką sukurti filmai. Atsirado JAV 3-iajame deš., didžiosios depresijos laikais. Tuomet publikai už vieno bilieta kainą buvo pasiūlyta pažiūrėti du filmus: A kategorijos – „tikrą“, o paskui B kategorijos – „niekalą“. Šiai filmų kategorijai priklauso siaubo, fantastiniai, klasikiniai ir spagečių vesternai, nuotykių filmai, trileriai, itališkos erotinės komedijos. Netaisyklingi, „keisti“ filmai, jų meniniai bei techniniai atradimai padarė poveikį didžiųjų kino studijų filmų kūrėjams. Taikliausias B kategorijos filmų apibrėžimas: tokie blogi, kad net geri.

Background / fonas, antrasis planas / – kadro pagrindinio objekto fonas.

Backlighting / priešinė šviesa / – apšvietimo būdas, kai vienas ar keli prožektoriai pastatomi už filmuojamo objekto, o šviesa nukreipiama kameros pusėn; išryškina filmuojamo objekto kontūrus, tarsi išskiria jį iš aplinkos, apsuptą šviesos aureole. Šį būdą, filmuodamas aktores stambiu planu, mėgo D. W. Griffithas.

Back projection / foninė projekcija / – kombinuotasis filmavimo būdas, kai ant perregimo ekrano, esančio už vaidinančiųjų, rodomas tam tikras vaizdas. Pradėtas naudoti nebyliojo kino epochos pabaigoje ir buvo taikomas iki 7-ojo deš. (pvz., besikeičiantys peizažai pro važiuojančios mašinos langą) aktorių pirmajame plane judėjimo iliuzijai sukurti.

Balance / balansas / – suvestinės žinios apie įmonės, organizacijos ar įstaigos lėšas, turtą, įsipareigojimus ir kitas priemones iki tam tikros datos (pvz., metinis balansas; pelno ir nuostolių balansas).

Balanced budget / subalansuotas biudžetas / – projekto biudžetas, kuriame pajamos lygios išlaidoms, t. y. projekte numatyti pakankami finansavimo šaltiniai, tačiau gauta finansinė parama iš fondų netampa pelnu.

Below the line costs / gamybos ir baigiamųjų darbų išlaidos / – gamybos išlaidų dalis: atlyginimai ir honorarai kūrybinei bei techninei grupėms, įrangos ir studijos kaina, kelionių išlaidos ir t. t. (žr. *Above the line costs*).

Beneficiary / paramos gavėjas / – fizinis arba juridinis asmuo, gaunantis finansinę paramą ir su finansuojančia institucija pasirašantis sutartį.

Betacam – vienas analoginio ir skaitmeninio vaizdo formatų. „Sony“ bendrovė šį aukštos kokybės formatą pristatė 1982 m.

BitTorrent – kompiuterinė programa ir protokolai, sukurtas failų siuntimui. Veikia kaip P2P (angl. *peer-to-peer*) tinklo modelis: keitimasis ištekliais vyksta tiesiogiai tarp tarpusavyje susijungusių vartotojų.

Bigature / išdidintas modelis / – filmavimui naudojamas didžiulis (iki 9 m) reikiamo objekto modelis, kad nufilmuotas vaizdas būtų kuo detalesnis ir vėliau kadra būtų įmanoma komponuoti kompiuteriu. Specialiųjų efektų terminas, sukurtas Naujosios Zelandijos specialiuųjų efektų bendrovės „Weta Workshop“, kuri dirbo *Žiedų valdovo (Lord of the Rings, 2001–2003)* trilogijoje.

Biopic, biographic picture / biografinis filmas / – filmas, kurio siužetas remiasi tikra žinomo asmens gyvenimo istorija.

Black and White (BW, B/W, B&W) – nuoroda, kad filmo vaizdas yra nespalvotas, juodas ir baltas.

Black comedy / juodoji komedija / – filmo žanras, komedija, kurioje juokaujama neįprastomis arba rimtomis temomis ir humoras turi absurdo, net tragizmo gaidų.

Blockbuster / blokbasteris, populiarus filmas / – įspūdingas, didelio biudžeto, daug žiūrovų sulaukiantis ir labai pelningas filmas. Puikiai techniškai atliktas, su pribloškiamais vaizdo efektais, „Dolby stereo“ garso sistema. Pirmuoju blokbasteriu laikoma Steveno Spielbergo juosta *Nasrai (Jaws, 1975)* apie kvapą gniaužiančią ryklio žudiko medžioklę.

Blow up / padidinimas / – fotografinio vaizdo padidinimas optinio spausdinimo būdu. Dažniausiai 16 mm juostos negatyvas didinamas į 35 mm pozityvą.

Blue screen / mėlynasis ekranas / – speciali šiuolaikinių audiovizualinių produktų kūrimo technologija, kai vienoje kompozicijoje sudedami du ar daugiau kadrų. Filmuojant naudojamas paprastai mėlynos (dažniau TV) arba žalios (dažniau kine) spalvos lygus fonas, prieš kurį pastatomas filmuojamas objektas (-ai). Vėliau, atliekant baigiamuosius darbus, tas vienspalvis fonas kompiuteriu pašalinamas ir pakeičiamas reikiamu vaizdu (žr. *Green screen*).

Boomer / ilgakotis mikrofonas / – mikrofonas su ilgu kotu, pritaikytas filmavimo aikštelės garsams įrašyti; laikomas virš kalbančių aktorių.

Box-office / kasa / – 1) bilietų kasa; 2) pajamos, gautos iš parduotų bilietų į filmą per tam tikrą laikotarpį.

British Academy of Film and Television Arts

(BAFTA) / Britų kino ir TV akademija / – organizacija, kurios tikslas remti ir plėtoti visas judančiųjų vaizdų kūrimo formas: kiną, TV, kompiuterinius žaidimus. Įkurta 1947 m. Londone. Nuo 1948 m. kasmet teikia prestižinius BAFTA apdovanojimus.

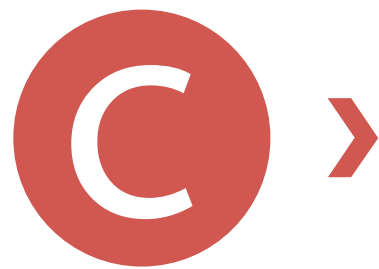
Broadcasting services / transliavimo paslaugos / – visuomenei teikiamos TV programų perdavimo paslaugos.

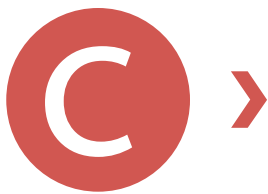
Budget / biudžetas / – detali projekto pajamų ir išlaidų sąmata.

Budget heading / tarpinė suma / – pagrindinės detaliojo biudžeto išlaidų eilutės. Dažniausiai būna šios: „Personalo išlaidos“ (*Personnel costs*), „Vykdomo išlaidos“ (*Operating costs*), „Paslaugų ir prekių pirkimo išlaidos“ (*Subcontracting costs*), „Nenumatytosios išlaidos“ (*Overheads*).

Business plan / verslo planas / – strateginis dokumentas, apibrėžiantis įmonės tikslus ir prognozes bei pinigų srautus. Pateikiama svarbiausia informacija apie dabartinę įmonės situaciją, veiklą, rezultatus, tikslus, poreikius ir planus bei prognozuojamas veiklos kryptis, perspektyvas ir rezultatus.

Business strategy / verslo strategija / – planas, kuriame išdėstyti būdai ir priemonės, kaip bus siekiama užsibrėžtų verslo tikslų.

Call for proposals / kvietimas teikti paraiškas / – oficialus institucijos pasiūlymas teikti projektų finansinės paramos paraiškas. Paprastai paskelbiamos ir konkurso sąlygos, galutinė paraiškų teikimo data, pateikiama paraiškos forma.

Camera / kino kamera / – aparatas fotografinių vaizdų sekai fiksuoti, pagrindinis kino kūrėjų įrankis; veikia tais pačiais principais kaip ir fotoaparatas, tačiau fiksuoja ne vieną, o vieną po kito einančius vaizdus tam tikrais laiko intervalais. Šitaip užfiksuotą vaizdą rodant ekrane sukuriama nenutrūkstamo veiksmo įspūdis.

Camera angle / kameros padėtis / – kameros padėtis aikštelėje filmuojamo objekto atžvilgiu. Nulemia filmo estetiką, perteikia personažų psichologines būsenas, filmo atmosferą.

Cameraman / operatorius / – kino profesija, kurios atstovai dirba kameros grupėje ir yra atsakingi už kameros valdymą.

Cameo / įžymybės dalyvavimas / – nedidelis epizodinis žymas aktorius vaidmuo, trumpas pasirodymas filme.

Cast / aktorių sudėtis / – filmo aktoriai (pagrindinių ir antraeilių vaidmenų atlikėjai, masuotė).

Casting / aktorių atranka / – filmo vaidmenų atlikėjų paieška ir atranka.

Casting director / aktorių atrankos vadovas / – asmuo, atsakingas už vaidmens atlikėjų filme paiešką, atranką, vaidmenų paskirstymą.

Casual game / paprastasis žaidimas / – kompiuterinis žaidimas, skirtas plačiam vartotojų ratui. Žaidžiamas atsitiktinai, retkarčiais, nėra sudėtingas, jam nebūtinai geri kompiuterio valdymo įgūdžiai, dažniausiai jo grafika išraiškinga, teksto nedaug. Paprastai žaidžiamas prisijungus (*on line*).

Character designer / personažo kūrėjas / – profesija arba specializacija asmens, kuris kuria personažus kinui, animacijai, žaidimams ir kt.

Chat / tiesioginis pokalbis / – pranešimų pasikeitimo būdas internete esamuoju laiku, dalyvaujant dviem ar daugiau pašnekovų.

Cinema / kinas, kino teatras / – 1) ekrano kūriniai, skirstomi pagal rūšį (vaidybinis, dokumentinis, animacinis), žanrą (komedija, drama, nuotykių, trileris ir kt.), techninius duomenis (nebylusis, garsinis ir kt.), stilius ir judėjimus (ekspresionistinis, neorealisticinis ir kt.), šalis (amerikiečių, prancūzų, vokiečių ir kt.) ir kt.; 2) pastatas, kuriame nuolat rodomi filmai; 3) kino seansas, t. y. filmo rodymas ekrane.

Cinema heritage / kino paveldas / – per visą kino istoriją sukurti tokie filmai, kurie yra svarbi Europos bei kitų šalių istorijos, kultūros ir visuomenės gyvenimo dalis. 2000 m. Europos Taryba priėmė rezoliuciją dėl kino paveldo apsaugos ir išsaugojimo. Kino paveldas turi būti sisteminiamas, saugomas, kataloguojamas, restauruojamas, prieinamas edukacinėms, mokslinėms, kultūrinėms reikmėms. 2001 m. priimta Europos konvencija dėl audiovizualinio paveldo apsaugos (žr. *European Convention for the protection of the audiovisual heritage*).

Cinemascope / plačiaekranis kinas / – kino formatas, sukurtas XX a. 6-ojo deš. pradžioje JAV (pirmas filmas – Henry'o Kosterio *Apdaras (The Robe)*, 1953), „20th Century Fox“ studija), siekiant didesnės komercinės sėkmės.

Cinematheque / sinemateka / – filmų saugojimo, restauravimo ir sklaidos – pristato ir rodo juos publikai keliose savo salėse – įstaiga. Sklaidos aspektas skiria sinemateką nuo kitų panašių institucijų: filmų archyvų, filмотekų. Pirmą sinemateką Henri Langlois ir Georges'as Franju įkūrė Paryžiuje 1936 m.

Cinematograph / kinematografas / – 1) kino aparato, kurį 1895 m. sukonstravo broliai Lumière'ai, pavadinimas. Lumière'ų sukurtas aparatas atliko ir kino kameros, ir projektorius funkcijas; 2) pirmieji kino aparatai judantiems objektams fotografiškai fiksuoti ir paskui rodyti juos ekrane; 3) kino menas ir technika.

Cinematographer / vyriausiasis operatorius, operatorius statytojas / – viena pagrindinių kino profesijų; operatorius statytojas yra atsakingas už filmo vaizdo sukūrimą nuo pradinio gamybos etapo iki standartinės kopijos pagaminimo, vadovauja visai kameros grupei: apšvietėjams, asistentams ir kt.

Cinematographic and other audiovisual works / kinas ir kiti audiovizualiniai kūriniai, audiovizualinė produkcija / – tai bet kokios trukmės judantys vaizdai. Kino produkcija taip pat priklauso audiovizualinei sričiai. Būdami garsiniai ir vaizdiniai, audiovizualiniai kūriniai turi unikalų savybių, leidžiančių pasiekti didelę komercinę sėkmę ir pasireikšti plačioms kūrybinėms galimybėms. Dėl ekonominio ir kultūrinio aspektų Europos Sąjungos institucijos audiovizualiniams kūriniams taiko rinkos ir verslo reikalavimus (pvz., reguliuojant valstybinę paramą), tačiau kartu atsižvelgiama į kultūrinius veiksnius bei svarbą tautinei tapatybei.

Cinematography / kinematografija / – 1) filmavimo menas ir metodai, kai vaizdai fiksuojami parinkus apšvietimą ir kameros padėtį bei nustatymus; 2) šviesos ir kameros procesai, apimantys filmų kūrybą, gamybą, rodymą kino salėse, kino sklaidą ir propagavimą bei specialistų rengimą. Sąvoka, apimanti su kinu susijusią kūrybinę, techninę bei industrinę veiklą; sinonimas – kinas.

Clip / klipas / – trumpas, dažnai siužetinis filmuotas kūrinys, pvz., reklaminis, muzikinis klipas. Jame naudojami specialieji efektai, greitis montażas.

Close up / stambus planas / – objekto vaizdavimo dydis kadre, kai išskiriamas žmogaus veidas arba detalės.

Closing credits / pabaigos titrai / – užrašai, pasirodantys kino ar TV filmo, TV programos, videožaidimo pabaigoje; juose išvardijami visi asmenys, prisidėję kuriant tą audiovizualinį produktą. Dažniausiai pateikiama kaip sąrašas mažomis raidėmis juodame ekrane. Tokie pabaigos titrai tapo įprasti tik XX a. 8-ajame deš. JAV.

Colour grading / spalvų nustatymas / – spalvų keitimo procesas skaitmeniniu ar analoginiu būdu nufilmuotoje medžiagoje.

Commissioning editor / finansuojančio fondo ar televizijos atstovas / – atstovas televizijos, kino fondo ar institucijos, kuri finansuoja televizijos filmą ar programą arba perka ją iš nepriklausomų prodiuserių ir (TV atstovas) šitaip formuoja savo kanalo programą. Finansinės paramos forma varijuoja nuo išankstinio pirkimo iki koprodusavimo, dydis priklauso nuo susidomėjimo filmu, kūrėjų kvalifikacijos ir garsumo, filmo tematikos ir pan.

Completion bond guarantee / užbaigimo garantija / – gamybos kompanijos ir banko arba finansų institucijos sutartis, kuria prodiuseris įsipareigoja užbaigti filmą pagal numatytą ir banko ar finansų institucijos patvirtintą grafiką, biudžetą, gamybos planą; arba laiduotojas (pvz., platintojas) įsipareigoja užbaigti filmą pagal numatytą grafiką, biudžetą, gamybos planą, kuriuos patvirtino bankas ar finansų institucija, o filmo neužbaigus visiškai padengia banko ar finansų institucijos į filmą investuotą sumą.

Completion guarantor / laiduotojas / – fizinis arba juridinis asmuo, įsipareigojantis neužbaigimo atveju visiškai padengti banko ar finansų institucijos į filmą investuotą sumą.

Compositing / vaizdų komponavimas / – skaitmeninis vaizdo visumos kūrimo būdas, naudojant du ir daugiau sluoksnius nufilmuotos medžiagos ar kompiuteriu sukurtų vaizdų, ar animuotų vaizdų sekos. Taip galima suderinti

natūraliai drauge nematomus vaizdus. Pagrindinis skaitmeninio vaizdo komponavimo principas, naudojamas tiek judančiam, tiek statiškam vaizdai kurti.

Console game / kompiuterinis žaidimas žaidimų pultui / – žaidimas, žaidžiamas interaktyviu kompiuteriu ar kompiuterio tipo įrenginiu – pultu („PlayStation“, „Xbox“ ir „Wii“).

Contingency line / nenumatytosios išlaidos / – biudžete nenumatytos filmo gamybos išlaidos; paprastai sudaro iki 10 proc. biudžeto.

Continuity / tęstinumas. Kad būtų užtikrintas planų (scenų, epizodų) tęstinumas, išlaikytas intrigos (siužeto), laiko ir erdvės įtikinamumas, turi nekisti pagrindiniai vaizdo ir garso elementai. Filmas filmuojamas ilgą laiką, interjeruose ir eksterjeruose, tad dekoracijos, šviesa, spalvos, kostiumai, rekvizitas, vaidybos ritmas ir kt. turi būti suderinti.

Continuity cut / sandūra / – montažo terminas: tęstinumą užtikrinantis vieno plano sujungimas su kitu, kad iš eilės einantys kadrai derėtų.

Contribution in kind / įnašas natūra / – nefinansinė parama arba indėlis į projektą.

Cooperative gameplay, co-op / grupinis žaidimas / – kompiuterinis žaidimas kelioms žaidėjų grupėms. Grupės žaidžia viena prieš kitą, sekdamos tą pačią siužetinę liniją (priešingai *single player*), žaidėjai gali vienas kitam padėti.

Coordination Européenne des Producteurs Indépendants (CEPI) / Europos nepriklausomų prodiuserių koordinacija / – nepriklausomus kino bei TV prodiuserius vienijanti ir jų interesams atstovaujanti organizacija. Įkurta 1989 m. Briuselyje.

Co-production / koprodukcija, bendra gamyba / – dviejų ar daugiau prodiuserių ar gamybos bendrovių bendradarbiavimas gaminant filmą ar filmų ciklą. Europoje prasidėjo po Antrojo pasaulinio karo, kai kaimyninės šalys suvienijo finansinius išteklius ir kūrybines jėgas, siekdamos sustiprinti Europos kino industriją ir išplėsti rinką.

Copyright / autorių teisės / – išimtinės privatinės teisės į literatūros, mokslo ir meno kūrinį. Numato, kaip kūrinį galima perdirbti, skelbti, platinti ir kaip už tai atlyginama autoriui. Audiovizualinio sektoriaus pagrindas – autorių ir gretutinės teisės, t. y. produktų ir paslaugų apsauga.

Costs of production / gamybos išlaidos / – audiovizualinio kūrinio gamybos etapui reikalingos lėšos.

Council of Europe / Europos Taryba / – politinė Europos organizacija, vienijanti 47 šalis. Įkurta 1949 m. Pagrindiniai tikslai: ginti žmogaus teises, parlamentinę demokratiją, teisės galiojimą, skleisti, propaguoti ir saugoti europines vertybes. Pagrindiniai Europos Tarybos teisės įrankiai audiovizualiniame sektoriuje yra Europos konvencija dėl televizijos be sienų ir Europos audiovizualinio paveldo konvencija. „Eurimages“ bei Europos audiovizualinė observatorija yra Europos Tarybos iniciatyvos.

Countries with a low production capacity / žemo audiovizualinės gamybos lygio šalys.

Tokiomis šalimis Europoje laikomos Airija, Austrija, Belgija, Bulgarija, Čekija, Danija, Estija, Graikija, Islandija, Kipras, Latvija, Lenkija, Lichtenšteinas, Lietuva, Liuksemburgas, Malta, Nyderlandai, Norvegija, Portugalija, Slovakija, Slovėnija, Suomija, Švedija, Šveicarija, Vengrija.

Creative documentary / meninė dokumentika / – dokumentikos rūšis, kai filme aiškiai atsispindi autoriaus požiūris į fiksuojamą objektą ar subjektą. Kartais naudojami vaidybiniai elementai. Skiriasi nuo faktinės dokumentikos, televizijos reportažų.

Credits / titrai / – kuriant ir gaminant filmą dalyvavusių asmenų sąrašas, kuriame nurodyta, kokį darbą jie atliko; pasirodo filmo pradžioje arba pabaigoje, arba abu kartus.

Crew / filmavimo grupė / – kūrybiniai ir techniniai darbuotojai, suburti konkretaus filmo kūrimui ir gamybai.

Crossborder films / filmai, platinami už savos šalies ribų / – filmai, platinami ne vien toje šalyje, kurioje buvo pagaminti, arba galintys sudominti užsienio žiūrovus.

Crossfade / „užplaukimas“ / – kine ir animacijoje naudojamas kameros efektas, kai vienas vaizdas „užplaukia“ ant kito ir jį pakeičia.

Cult film / kultinis filmas / – ypatingą, ilgalaikį publikos ar specifinės publikos dalies susidomėjimą pelnęs filmas.

Cultural diversity / kultūrų įvairovė / – vienas iš pagrindinių Europos Sąjungos politikos principų, kuriuo propaguojama ir saugoma kultūrų įvairovė. 2001 m. UNESCO priėmė Visuotinę deklaraciją ir veiksmų planą siekiant išsaugoti kultūrų įvairovę (*Universal Declaration and Action Plan on Cultural Diversity*).

Cutscene / įterptinė scena / – epizodas

kompiuteriniame žaidime, kuriame žaidėjas beveik ar visai negali įtakoti įvykių. Tokie epizodai naudojami siužetui ir personažams plėtoti, atmosferai kurti, pauzėms užpildyti. Įterptinės scenos gali būti animuotos kaip ir pats žaidimas, taip pat gali būti pritaikyta filmuota medžiaga.

Cycle / ciklas / – objekto, personažo ar aplinkos cikliško judėjimo, besikartojančių judesių (ėjimo, bėgimo, kalbėjimo ir kt.) vaizdavimas animacijoje.

Cyberpunk / kiberpankas / – kiberkultūros atšaka, atsiradusi dėl sparčios naujų technologijų raidos ir visuotinės kompiuterizacijos. Susiformavo XX a. 8-ajame deš. Kiberpanko herojai – dažnai marginalai, vienišiai, gyvenantys technikos naujovių transformuotuose ateities pasauliuose. Šis sąjūdis paveikė literatūrą, muziką, kiną, vaizduojamuosius menus. Kine vienas žinomiausių kiberpanko pavyzdžių yra Ridley Scotto filmas *Likvidatorius* (*Blade Runner*, 1982).

Dailies / filmo medžiaga / – per praėjusią (-ias) filmavimo pamainą (-as) nufilmuota medžiaga, išryškinta laboratorijoje, bet nesumontuota (žr. *Rushes*).

Day for night, „American night“ /

„amerikietiškoji naktis“ / – filmavimo technologija, kai naktis filmuojama dieną. Naudojamas ypatingas juostos ekspozicijos režimas ir specialūs filtrai (dažniausiai mėlyni, žali, raudoni). Kine taikyta iki 1980 m.

DCP (digital cinema package) / skaitmeninio kino paketas / – failų rinkinys, kino teatre pakeičiantis juosta.

Deathmatch / lemtingasis mačas / – plačiai paplitęs kompiuterinio žaidimo modelis, naudojamas daugelyje pirmojo asmens šaudyklų ir realaus laiko strategijos žaidimuose. Paprastai tokio žaidimo tikslas – numušti kuo daugiau priešininkų.

Dedicated bank account / tikslinė banko sąskaita / – sąskaita konkretaus projekto paramos lėšoms.

Deferred costs / atidėtosios sąnaudos / – ateinančių ataskaitinių laikotarpių sąnaudos, kitaip vadinamos būsimo laikotarpio sąnaudomis. Sąnaudos gali būti patiriamos ateityje, nors pinigai (avansas) jau sumokėti.

Deferred income / atidėtosios pajamos / – pajamos už atliktus darbus ar suteiktas paslaugas, kurios bus gautos ateityje; kitaip vadinamos būsimo laikotarpio pajamomis.

Delegate producer / įgaliotasis prodiuseris / – prodiuseris, kuriam bendros gamybos projekte deleguojama funkcija sudaryti sutartis su fondais, televizijomis ir pan.

Depth of field (DOF) / kadro ryškumo gylis / – 1) vaizdo ryškumo zona, kintanti pagal diafragmos dydį, židinio nuotolį ir atstumą iki fotografuojamo objekto; 2) kino teorijos terminas „kadro gylis“ vartojamas kalbant apie filmo estetinę, meninę gelmę; praturtina kino kalbą; parodo personažų ir kadro gilumoje esančių objektų ryšius, leidžia plėtoti keletą veiksmų tame pačiame kadre. André Bazinas prilygino kadro gylio reikšmę scenos režisūrai.

Development / 1) parengiamieji darbai / – vaidybinio, dokumentinio ar animacinio filmo, multimedijos projekto (pvz., kompiuterinio žaidimo) darbų etapas iki pirmos filmavimo dienos. Pagal MEDIA programą, šiems darbams priklauso: teisių įsigijimas; tiriamieji darbai; darbas archyvuose; visas scenarijaus rašymo etapas: siužeto, personažų charakterių bei santykių plėtojimas, dialogų rašymas, scenų filmavimo techninių detalių tikslinimas (pvz., diena / naktis, interjeras /

eksterjeras); maketų (*storyboards*) rengimas; pagrindinių vaidmenų atlikėjų ir filmavimo grupės paieška; filmavimo biudžeto sudarymas; finansavimo plano parengimas; finansavimo partnerių, koproduuserių paieška; darbų grafiko sudarymas; pirminių rinkodaros ir pardavimo (tikslinė rinka ir pirkėjai, išankstinės peržiūros, pristatymas festivaliuose ir mugėse) planų sudarymas; videoreziumė kūrimas (meninės dokumentikos projektams); grafikos metodikos tyrimai ir bandomosios versijos kūrimas (animacijos projektams); programos turinio, pagrindinių garso ir vaizdo elementų, projektui reikalingos programinės įrangos, struktūrinės schemos, bandomosios versijos kūrimas (multimedijos projektams); / 2) **ryškinimas** – laboratorinė fotografijos ir kino procedūra.

Development budget / parengiamųjų darbų biudžetas / – smulkiai suplanuotos lėšos parengiamųjų darbų etapui.

Dialogist / dialogų kūrėjas / – profesija asmens, kuris rašo scenarijų dialogus.

Digital / skaitmeninis būdas / – technologinis garso ir vaizdo įrašymo būdas, imtas plačiau naudoti XX a. 8-ajame deš. Skirtingai nuo analoginio būdo (*analogue*), kur vaizdinė ir garsinė informacija koduojama tolydžiai kintančiais elektrinių (ar kitokių) signalų parametrais, skaitmeniniu būdu informacija užkoduojama diskrečiomis skaičių sekomis. Skaitmeninės technologijos vis dažniau naudojamos kuriant, platinant ir rodant kiną bei plėtojant TV paslaugas.

Digital cinema / skaitmeninis kinas / –

1) skaitmenine technika nufilmuotas ir sumontuotas filmas; 2) iš juostos į DVD formatą perkeltas filmas; 3) kino teatras, kuriame filmai rodomi skaitmenine technika.

Digital painting / skaitmeninė tapyba / – tapyba naudojant kompiuterį ir programinę įrangą, kai imituojami tradiciniai tapybos įrankiai ir priemonės: teptukai, dažai, spalvos ir kt.

Digital projection / skaitmeninė projekcija / – šiuolaikinė filmų rodymo technologija, kai naudojama ne kino juosta, o skaitmeninės technologijos. Filmai rodomi skaitmeniniu projektoriumi iš kietojo ar optinio disko. Skaitmeninė projekcija turi savus techninius standartus: kadro ilgio ir pločio santykį, kadru dažnį ir t. t.

Digital television / skaitmeninė televizija / – televizijos technologija, kai tiesioginės transliacijos ar įrašo metu vaizdas ir garsas perkeliama į skaitmeninį formatą ir archyvuojami arba transliuojami suspausti. Šitokia technika vaizdas ir garsas iš siųstuvo į imtuvą perduodamas ne analoginiu, o skaitmeniniu signalu.

Digital sculpting / trimatis lipdymas / – vaizduojamosios dailės šaka, kurios trimačiai skaitmeniniai objektai modeliuojami kompiuteriu tuo pačiu principu kaip skulptūros iš molio ar iš kitos medžiagos.

DSLR (Digital Single Lens Reflex Camera) / skaitmeninis fotoaparatas su veidrodiniu vaizdo ieškikliu.

Digital transfer / perkėlimas į skaitmeninį formatą / – audiovizualinės medžiagos skaitmeninimas archyvavimui, restauravimui ir kitokio pobūdžio tolesniam apdirbimui.

Directive / direktyva / – vienas iš Europos Bendrijos steigimo (Romos) sutarties 249 str. numatytų EB institucijų leidžiamų teisės aktų. Direktyvos tikslai privalomi valstybėms narėms, tačiau jų įgyvendinimo formas ir būdus vyriausybės gali pasirinkti pačios.

Director / režisierius / – filmo kūrybinis vadovas, atsakingas už darnią filmo meninę visumą.

Director of photography / vyriausiasis operatorius, operatorius statytojas / (žr. *Cinematographer*)

Directorate general / generalinis direktoratas / – pagrindinis struktūrinis Europos Sąjungos institucijų administracinio aparato padalinys. Europos Komisija susideda iš generalinių direktoratų ir tarnybų, kurių kiekvienas atsako už tikrą sritį, pvz., Informacinės visuomenės ir MEDIA, Plėtros generalinis direktoratas ir pan.

Distribution / platinimas / – filmo rodymo, platinimo teisių įsigijimas tam tikram laikui, salių jo rodymui paieška, numatytų seansų užtikrinimas, filmo išleidimo į ekranus ir reklamos organizavimas. Pradėta taikyti 1907 m., kai Charles'is Pathé filmų kopijų nuomojimą kino salių savininkams pakeitė pardavimu.

Distribution fee / platinimo mokestis / – filmo platintojų mokestis autoriams už teisę platinti jų sukurtą filmą; gali būti fiksuotasis arba procentinis.

Distribution rights / platinimo teisės / – teisės, įgyjamos pasirašant filmo platinimo sutartis, – platinti kino teatruose, ne kino teatruose, gretutinės teisės ir kt.

Distributor / platintojas / – filmus platinantis juridinis asmuo; tarpinė grandis tarp filmo prodiuserių ir rodytojų.

Documentary / dokumentika, dokumentinis kinas / – kino rūšis, kurios pagrindinė medžiaga yra realūs gyvenimo įvykiai. Įvykiai gali būti ir sukurti arba išprovokuoti filmo kūrėjų.

Dolby (prekinio ženklo pavadinimas) – visame pasaulyje paplitusi triukšmo mažinimo, garso įrašymo sistema, atsiradusi 7-ajame deš.

Domestic rights / vietinio platinimo teisės / – leidimas platinti filmą toje šalyje, kur buvo pagamintas.

Downloadable content (DLC) / žaidimo papildiniai / – papildoma medžiaga kompiuteriniams žaidimams, atsisiunčiama internetu iš gamintojo; gali būti įvairaus pobūdžio: nauji režimai, nauji objektai, kita personažų apranga ir kt.

Dubbing / dubliavimas / – 1) įvairių fonogramų perrašymas į vieną; 2) kitakalbės fonogramos kūrimas.

Editing / montažas / – techninis ir kūrybinis procesas, kai atskiri nufilmuoti kadrai (vaizdas ir garsas) sujungiami į visumą – audiovizualinį kūrinį. Šis procesas yra kelių etapų: nuo juodraštinio varianto (*rough cut*) iki galutinio montažo. Montažas suderina filmo pasakojimą, ritmą.

Educational entertainment / šviečiamosios pramogos / – įvairaus pobūdžio lavinamosios pramogos: mokslo populiarinimo, tiriamosios dokumentikos, gamtos pažinimo filmai, TV ir radijo laidos, kompiuteriniai žaidimai ir kt. Terminas atsirado XX a. 5-ojo deš. pab.

Educational films / mokomieji, šviečiamieji filmai / – plati kategorija filmų, kurie skirti pirmiausia informuoti ir šviesti; jų pramoginiai ir meniniai aspektai yra antraeilės svarbos.

Effect(s) / efektas (-ai) / – 1) įspūdis, kurį palieka tikrai vykstantis ar dirbtinai atliekamas veiksmas, sukurtas naudojant filmavimo kamerą ir apšvietimą. Neturi nieko bendra su specialiaisiais efektais, priešingai, siekiama sukurti tikrovės reiškinius: pvz., ryto, vakaro ar nakties įspūdį; 2) garsinis elementas, įterpiamas į garso takelį įrašui pajvairinti (*sound effect*).

8 mm film / 8 mm filmas / – 8 mm kino juosta nufilmuotas filmas. Tokią juostą pradėjo naudoti kino mėgėjai 1932 m. dėl nedidelės pačios juostos ir jos laboratorinio apdorojimo kainos. Vėliau 8 mm juosta buvo filmuojami avangardiniai, pagrindžio (*underground*) filmai, ji buvo naudojama mokomųjų, šviečiamųjų filmų gamybai. 6-ajame deš. ją pakeitė „Super 8 mm“ juosta.

Electronic sports / virtualusis sportas / – kompiuterinių žaidimų varžybos, kuriose paprastai žaidžiami tikralaikiai strateginiai žaidimai, pirmojo asmens šaudyklės, sportinio tipo žaidimai. Yra ir profesionalų lyga.

Entertainment software rating board (ESRB) / Pramoginės programinės įrangos vertinimo taryba / – įstaiga, nustatanti reitingus kompiuteriniams žaidimams ir kitai pramoginei programinei įrangai JAV ir Kanadoje. Reitingai nurodomi pakuotėje, reklamoje, interneto portale.

Eligible costs / finansuotinos išlaidos / – išlaidos, kurių dalį pagal numatytas finansavimo taisykles dengia paramos teikėjas.

Episode / epizodas / – 1) viena iš savarankiškų, atskirų, tačiau tarpusavyje susijusių filmo dalių; epizodus gali sieti bendra tema, jungiamieji tekstai ar komentarai arba / ir bendra tema bei jungiamieji tekstai; 2) serija – viena TV seriale dalis, paprastai pasibaigianti įtempta situacija, kuri turi išlaikyti žiūrovų dėmesį, kad jie lauktų kitos dalies.

Eurimages – fondas, remiantis bendrą Europos filmų gamybą, platinimą ir rodymą. Įkurtas 1988 m. Europos Tarybos. Organizacijai priklauso ir atstovus joje turi 36 šalys. Šie atstovai darbo grupėse svarsto pateikiamas paraiškas, o galutinį sprendimą priima taryba. Skirtingai nei MEDIA programa, remia pačią filmo gamybą.

European Audiovisual Observatory (EAO) / Europos audiovizualinė observatorija / – ne pelno siekianti visuomeninė organizacija, veikianti prie Europos Tarybos. 1999 m. Europos Sąjunga nusprendė tapti EAO nare. Observatorija renka, rengia ir skleidžia svarbią, aktualią Europos audiovizualinio sektoriaus informaciją. Pagrindinė veikla susijusi su rinkos informacijos statistine ir kokybine analize, juridine informacija (įstatymai, bylos), finansavimu (filmai bei TV programos), informacinėmis nuorodomis (kas apie ką informuoja).

European Broadcasting Union (EBU) / Europos transliuotojų sąjunga / – nacionalinių transliuotojų sąjunga, kuriai priklauso 75 transliavimo organizacijos iš Europos, Šiaurės Afrikos, Artimųjų Rytų. Sąjungai priklauso televizijos ir radijo stotys. Įkurta 1950 m. Ženevoje.

European Commission (EC) / Europos Komisija (EK) / – ES vykdomoji institucija, atsakinga už Europos teisės aktų (direktyvų, reglamentų, sprendimų) įgyvendinimą, Parlamento ir Tarybos patvirtinto biudžeto ir programų vykdymą. Tai pagrindinė institucija, prižiūrinti, kaip laikomasi Bendrijos steigimo sutarčių, atsako už priimtų sprendimų bei nutarimų vykdymą. Komisiją sudaro nepriklausomi tarnautojai – komisarai, kuriuos delegaluoja kiekviena ES narė. MEDIA yra Komisijos programa audiovizualiniam sektoriui remti.

European company / Europos bendrovė / – MEDIA ir kitose ES kino paramos programose dalyvaujanti įmonė, registruota ES, EEE šalyse ir Šveicarijoje, kurią tiesiogiai valdo ar kurios kontrolinį akcijų paketą turi tų šalių pilietis.

European Convention for the Protection of the Audiovisual Heritage / Europos konvencija dėl audiovizualinio paveldo apsaugos / – Europos Tarybos kultūrinio bendradarbiavimo programos, kurioje kinas užima svarbią vietą, dalis. Svarbiausias šios konvencijos principas – filmuotą audiovizualinę medžiagą privaloma atiduoti atitinkamoms šalies institucijoms, kad ji būtų prieinama plačiajai visuomenei. Reikalaujama ne tik palikti saugoti filmo kopiją, bet ir pasirūpinti jos archyvavimo bei restauravimo darbais. Ši medžiaga turi būti prieinama moksliniam tyrinėjimui, jai taikomos tarptautinės ir nacionalinės autorių teisių nuostatos. Konvencija dar neįsigaliojo.

European Convention on Transfrontier Television / Europos konvencija dėl „Televizijos be sienų“ / – taisyklės dėl laisvos ir nekludomos televizijų programų transliacijos konvenciją pasirašiusiose šalyse. Lietuvoje konvencija įsigaliojo 2001 m. sausio 1 d. Šios konvencijos pagrindu priimta direktyva „Televizija be sienų“.

European Economic Area (EEA) / Europos ekonominė erdvė (EEE) / – Europos Sąjungos šalys ir Islandija, Norvegija bei Lichtenšteinas, kuriose taikomos bendrosios rinkos taisyklės (*acquis communautaire*), keturios pagrindinės laisvės (laisvas prekių, paslaugų, kapitalo ir asmenų judėjimas) ir konkurencijos taisyklės. EEE susitarimas taip pat apima švietimą bei audiovizualinį sektorių.

European film / Europos filmas / – filmas, kurio kūrėjų dauguma yra MEDIA programoje dalyvaujančių šalių (ES, EEE ir Šveicarija) piliečiai ar gyventojai. Pagal nustatytą balų lentelę Europos filmas turi surinkti bent 10 taškų iš 19 (pvz., režisierius – 3 balai, kompozitorius – 1, laboratorija – 1 ir t. t.)

European work / Europos [audiovizualinis] kūrinys / – ilgojo ar trumpojo metražo vaidybinis, dokumentinis ar animacinis filmas, kurio pagrindiniai prodiuseriai yra ES ir MEDIA programose dalyvaujančių šalių piliečiai, o jį kuriant dalyvavo dauguma šių šalių profesionalų.

Executive producer / vykdomasis prodiuseris / – 1) vieną ar kelis filmų projektus vykdančios studijos vadovo įgaliotas asmuo (JAV); 2) asmuo, einantis prodiuserio pareigas, atstovaujantis keliems prodiuseriams ar koproduciams (ES); paprastai prižiūri verslo ir teisės aspektus.

Exhibitor / rodytojas / – kino teatro, salės ar kino teatrų tinklo, kuriuose rodomi kino filmai, savininkai ar valdytojai.

Expansion pack / plėtotės paketas / – įvairaus pobūdžio papildoma medžiaga jau platinamam kompiuteriniam žaidimui: nauji lygiai, siužeto tęsinys, nauji personažai ir kt.

Experimental cinema / eksperimentinis kinas / – publikos skoniui nepataikaujantys, komercinės sėkmės nesiekiantys, dažnai su kitais menais (muzika, plastiniu menu, poezija ir pan.) susiję filmai.

Experience point / patirties taškas / – kompiuteriniuose žaidimuose sutartinis vienetas, žymintis personažo pasiekimus: nugalėtus priešininkus, įveiktas užduotis ir t. t., gerai suvaidintą personažą ir kt.

Exposition / ekspozicija / – juostos apšvietimas tam tikrą laiką, šviesai jautrios emulsijos paveikimas šviesa. Parenkant ekspoziciją, atsižvelgiama į filmuojamo objekto šviesumą, diafragmos dydį, juostos jautrumą ir kt.

Exposure sheet / darbaraštis / – tradicinės animacijos kūrėjų lentelė, kurioje sužymima visa animavimo eiga, kadru išdėstymas, kameros judėjimas ir kt. Šis darbų sąrašas turi būti vienodas visam kolektyvui.

Exterior (EXT) / eksterjeras / – nuoroda, jog filmo scena filmuojama natūralioje aplinkoje, lauke.

Extra / statistas / – asmuo, kuris pasirodo filme kaip vienas iš minios ar žmonių būrio, paprastai tolimajame plane.

Fade in, fade out / blukimas / – animacijoje ir kine naudojamas kameros efektas, kai vaizdas pamažu išnyksta (*fade out*) arba atsiranda (*fade in*).

Feature film / vaidybinis filmas / – ilgametražis vaidybinis filmas, paprastai ne trumpesnis nei 90 min.

FERA (Fédération Européenne des Réalisateurs de l'Audiovisuel) / Europos režisierių federacija / – nevyriausybinė organizacija, įkurta 1980 m.

Venecijoje, vienijanti daugiau nei 11 000 Europos režisierių iš 32 asociacijų 27 šalyse ir bendradarbiaujanti su Europos Parlamentu, Europos Taryba, UNESCO. Pagrindinis tikslas – ginti režisierių, Europos audiovizualinio sektoriaus kūrėjų teises, atstovauti jų interesams veikloje, susijusioje su kinu, TV, videomenu.

FIAPF (Fédération International des Association des Producteurs de film) / Tarptautinė kino prodiuserių asociacijų federacija / – organizacija, reguliuojanti tarptautinių festivalių veiklą, suteikianti jiems statusus (yra konkursinė programa / jos nėra ir kt.). Daug dėmesio skiria kovai su piratavimu, filmų finansavimo mechanizmams, technologijų standartizavimui ir kt. Įkurta 1933 m. Paryžiuje, vienija 30 prodiuserių asociacijų iš 27 šalių.

Film / filmas / – 1) kino filmas, kinematografinis kūrinys; 2) kino juosta; 3) kinas.

Film archive / kino archyvas / – vieša ar privati įstaiga, renkanti, sauganti ir restauruojanti kino paveldą: filmus, dokumentus, nuotraukas ir kt. (žr. *Cinematheque*).

Film financier / filmo finansuotojas / – privatus ar viešas fizinis arba juridinis asmuo (fondas, organizacija, televizija ir kt.), finansuojantis filmo gamybą.

Film noir / juodasis kinas / – filmo žanras ar stilius (dėl to tebesiginčijama): niūrios detektyvinės istorijos, atskleidžiančios tamsią žmogaus prigimtį. Jų veiksmas dažniausiai vyksta didmiesčiuose. Pirmu juodoju filmu kino istorijoje laikomas Johno Hustono *Maltos sakalas* (*The Maltese Falcon*, 1941).

Filmmaker / kino kūrėjas / – kinematografininkas, kino profesijos žmogus, dalyvaujantis kuriant ir gaminant filmą; paprastai taip vadinamas režisierius.

Film grain / juostos grūdėtumas / – mažiųjų šviesai jautrios medžiagos (sidabro halogenido) dalelių pasiskirstymas kino juostos emulsijoje; nuo dalelių dydžio, drauge ir juostos grūdėtumo priklauso jautrumas šviesai: kuo didesnis grūdėtumas, tuo didesnis juostos jautrumas.

Filmography / filmografija / – tikslus prodiuserio, režisieriaus, aktoriaus ar kitų kino kūrėjų filmų sąrašas.

Film festival / kino festivalis / – organizuotas filmų rodymas, trunkantis keletą dienų ar savaitių vienoje ar daugiau kino salių. Paprastai rodomos filmų premjeros, konkursinės programos, specialios teminės programos ir kt. Pirmas kino festivalis įvyko 1932 m. Venecijoje.

Film printing / pozityvo spausdinimas / – filmo vaizdo perkėlimas iš negatyvo į pozityvą.

Film scanner / juostos skeneris / – prietaisas vaizdui perkelti iš kino juostos į skaitmeninį formatą.

Film stock / kino juosta / – laikmena fiksuoti vaizdui.

Final cut / galutinis filmo montažas. Galutinio montažo teisė Holivude paprastai priklauso prodiuseriui, Europoje – filmo režisieriui.

Final report / galutinė ataskaita / – oficialus finansinis ir dalykinis pranešimas apie gautos paramos panaudojimą (MEDIA programa).

Financing plan / finansavimo planas / – planas, kuriame nurodoma, iš kokių šaltinių bus finansuojamas filmas, kaip sudarytas biudžetas, kaip ir koku metu bus naudojamos projektui skirtos lėšos.

FIPRESCI – tarptautinė federacija, vienijanti pasaulio kino kritikus. Įkurta 1926 m. Paryžiuje. Federacijos apdovanojimas – FIPRESCI prizas teikiamas geriausia filmui ypatingos svarbos tarptautiniuose kino festivaliuose. Šiuo prizu siekiama propaguoti kino meną ir palaikyti, padrašinti talentus.

First-person shooter (FPS) / pirmojo asmens šaudyklė / – kompiuterinių žaidimų žanras, kai kovojama šaunamaisiais ginklais iš pirmo asmens (t. y. pagrindinio veikėjo) pozicijų.

Flat fee licence agreement / vienkartinio mokesčio licencija / – platinimo teisės ribotam laikotarpiui sutartis, pagal kurią mokama fiksuota suma (be papildomų procentų iš pelno ir pan.).

Focus / ryškumas, ryškumo nustatymas / – 1) vaizdo ryškumas, 2) kameros objektyvo vaizdo ryškumo nustatymas.

Focus puller / fokusuotojas / – kameros grupės narys, atsakingas už vaizdo ryškumo nustatymą filmuojant.

Follow-up / tęsinys, papildomi darbai, įvertinimas / – 1) filmas, turintis sąsajų su anksčiau sukurtuoju; 2) įvykdyto projekto papildomi darbai (spaudiniai, tyrimai); 3) projekto įvertinimas.

Footage / metražas / (žr. *Lenght*)

Forecast budget / detalus numatytasis biudžetas / – apskaičiuotos ir numatytos lėšos projektui įgyvendinti.

Format / formatas / – 1) juostos plotis: 35 mm (standartinis), 16 mm ir „Super 16 mm“ (nestandartinis), 65 / 70 mm (plačiaformatis), „Super 8 mm“ ir 8 mm (mėgėjiškas), 9,5 mm (nebeegzistuoja); 2) kadro aukščio ir pločio santykis: 1:1,33 (nebylusis kinas), 1:1,37 (akademiniškas), 1:1,66 (prancūziškas plačiaekranis), 1:1,85 (amerikietiškas plačiaekranis), 1:2,35 (sinemaskopas), 1:2,20 ir 1:2,39 (plačiaformačiai), 1:1,75 (16:9 TV).

Frag / fragas (žarg.) / – taškas, pelnytas kompiuteriniuose žaidimuose už nugalėtą priešininką.

Frame / rėmelis / – 1) (žr. *Format*); 2) kadras.

Framing / kadravimas / – kadro kompozicijos paieškų procesas, siekiant parinkti kameros žiūros kampą.

Free-to-air broadcasting / nemokamosios transliacijos / – visuomeninių ar komercinių transliuotojų programų perdavimas. Apima transliacijas, perduodamas kabelinės televizijos tinklais, palydovais, antžeminės TV technologijomis, išskyrus ribotos prieigos paslaugas (mokamoji TV (*Pay TV*), užsakomoji TV (*TV-on-demand*) ir pan.).

Free-to-view broadcasting / vienkartinio mokesčio transliacijos / – visuomeninių ar komercinių transliuotojų programos, už kurias iš žiūrovų gali būti reikalaujama vienkartinio mokesčio, o paskui paslauga teikiama nemokamai. Kad kanalas būtų dekoduotas ir matomas, paprastai reikalinga prieigos (vartotojo) kortelė.

Gag / komiškas intarpas / – 1) filme ar spektaklyje – aktoriaus vaidinamas komiškas triukas; 2) animaciniame filme – trumpa humoristinė scena.

Gaffer / vyriausiasis apšvietėjas / – kameros grupės narys, atsakingas už filmuojamos scenos apšvietimą.

Game engine / žaidimo variklis / – kompiuterinių žaidimų programos sistema, leidžianti kurti ir plėtoti kompiuterinius žaidimus.

Game level / žaidimo lygis / – tam tikra kompiuterinio žaidimo dalis ar erdvė, kurioje reikia atlikti vieną ar daugiau įvairaus sudėtingumo užduočių.

Gameplay / žaidimo žaidimas / – kompiuterinio žaidimo procesas, interakcijos su kompiuteriniu žaidimu visuma. Teorinis terminas, apibūdinantis kompiuterinio žaidimo siužeto, grafikos, garso daromus įspūdžius.

Generation / potencialios paramos fondo kaupimas / – platinimo automatinėje schemoje naudojamas būdas apskaičiuoti lėšas, kurias platinimo bendrovė, tikėtina, gaus kaip paramą ir skirs kitiems Europos filmams platinti. Apskaičiuojama pagal parduotų bilietų į Europos filmus per pastaruosius metus skaičių.

Genre / žanras / – istoriškai susiklosčiusi meno kūrinių klasifikacija pagal struktūrinius požymius. Kine terminas minimas jau 1896 m. Lumière'o, Méliès'o, Pathé, Gaumont'o filmų kataloguose, informuojančiuose kino teatrų savininkus, kokius filmus galima pirkti: komiškus, „karinius“, su „pikantiškomis“ scenelėmis ir kt. Labiau apibrėžtą reikšmę šis terminas įgavo stiprėjant Holivudo pramonei, tuomet išryškėjo svarbiausi klasifikavimo principai ir įsitvirtino pagrindiniai žanrai: komedija, miuziklas, melodrama, vesternas, peplumas, detektyvas, fantastinis, nuotykių, istorinis, biografinis filmas, trileris ir kt.

Grant / dotacija, subsidija, stipendija.

Green screen / žaliojo ekranas / (žr. *Blue screen*)

Grip / operatoriaus padėjėjas technikai / – kameros grupės narys, atsakingas už kameros judėjimui, tvirtinimui ir pan. naudojamą techniką priežiūrą.

Handheld gaming console / delninis žaidimų pultas / – lengvas nešiojamasis elektroninis įrenginys, kuriame integruotas ekranas, žaidimų valdikliai ir garsiakalbiai.

HDTV / raiškioji televizija / – didelės raiškos televizijos sistema (standartas), kai vaizdas perduodamas 1080 (1125) eilučių raiška. Šia sistema transliuojamos TV programos, pagamintos ir suredaguotos rodyti viso aukščio plačiaekranu formatu (16:9).

Head of development / parengiamųjų darbų vadovas / – asmuo, atsakingas už visų parengiamųjų filmo darbų eigą.

Hollywood majors / didžiosios Holivudo kino kompanijos. Holivudo klasikos laikotarpiu (XX a. 3–5-ajame deš.) susiformavo „didysis penketas“: „Paramount“, MGM („MetroGoldwynMayer“), „20th Century Fox“, „Warner Brothers“, RKO („Radio Keith Orpheum“). Šiuo metu didžiosiomis Holivudo kino kompanijomis laikomos MGM, „Paramount“, „Sony“ („Columbia TriStar“), „20th Century Fox“, „Universal“, „Walt Disney“, „Warner Bros.“

Homage / pagerbimas / – pagarbos pareiškimas kino kūrėjo atminimui, jam skirtas specialus renginys, filmų retrospektyva.

Home theatre / namų kino teatras / – elektronikos prietaisai ir interjero dizaino elementai, kuriuos panaudojus namuose įrengiama į kino teatrą panaši aplinka.

Home video / namų vaizdajuostė, vaizdajuosčių nuoma / – 1) vaizdo juosta, nufilmuota mėgėjiška asmeninio naudojimo vaizdo kamera; 2) vaizdo kasečių ar DVD nuomos verslas.

Image / vaizdas / – nufilmuotas planas, kadras.

IMAX – filmo rodymo sistema, kuria galima projektuoti vaizdus dideliame ekrane. Standartinis IMAX ekranas yra 22x16 m, bet gali būti ir didesnis. Naudojama kaip specialių filmų pristatymo sistema.

Inbetweens / tarpiniai kadrai / – animacijoje: kadrai, piešiami jau pabaigus piešti pagrindinę animaciją. Taip užpildomi tarpai tarp komponuočių. Animacija turėtų būti sklandi ir be tarpinių kadru – šie skirti tik padaryti judesį vientisesnį.

Independent film / nepriklausomieji filmai / –

1) JAV – ne didžiosiose Holivudo studijose sukurti filmai;
2) ginčytinas terminas, apibendrinantis be oficialios valstybės, fondų bei programų paramos sukurtus filmus.

Independent producer / nepriklausomasis

prodiuseris / – 1) filmo prodiuseris, dirbantis ne didžiosiose Holivudo ar Europos kino kompanijose, randantis kitų finansavimo šaltinių. Dažniausiai toks prodiuseris vadovauja filmo projektams, kurių meninė vertė svarbesnė už komercinę sėkmę (*art-house*, eksperimentinis kinas ir pan.); 2) MEDIA programoje – nuo transliuotojų nepriklausomas prodiuseris. Siekiant skatinti naujus televizijos gamybos išteklius (ypač smulkiųjų ir vidutinių įmonių), remiama nuo transliuotojų nepriklausomų prodiuserių veikla. Direktyva „Televizija be sienų“ nusako keletą nepriklausomo prodiuserio kriterijų: jis turi būti gamybos įmonės savininkas ir tam pačiam transliuotojui parduodamų kūrinių skaičius turi neviršyti tam tikros ribos.

Independent production company /

nepriklausomoji kino kompanija / – 1) didžiosioms nepriklausanti kino kompanija; 2) MEDIA programoje – nuo transliuotojų nepriklausanti kino kompanija, kurios pagrindinė veikla – audiovizualinių ir multimedijos kūrinių gamyba. Projektų vystymo kompanijos (*development company*) į šią grupę neįeina.

Indie game, independent video games /

nepriklausomieji kompiuteriniai žaidimai / – kompiuteriniai žaidimai, paprastai sukurti nedidelių kompanijų ar pavienių asmenų, nesusiję su didžiųjų žaidimų platintojų kompanijomis („Electronic Arts“, „Activision“ ir kt.).

Initial vocational training / profesijos pradmenų

mokymai / – mokymai, per kuriuos jų dalyviai įgyja profesinę kvalifikaciją; skirti dar tebestudijuojantiems kino mokyklose ar turintiems mažai profesinės patirties asmenims.

Interactive projects / interaktyvūs projektai / –

projektai, kuriuose vartotojams suteikiama galimybė būti aktyviems ir užtikrinamas grįžtamasis ryšis.

Interim financial report / tarpinė finansinė

ataskaita / – po tam tikro MEDIA programos sutartyje numatyto laikotarpio, dar tebevykstant projektui, pateikiama ataskaita (žr. *Financial report*).

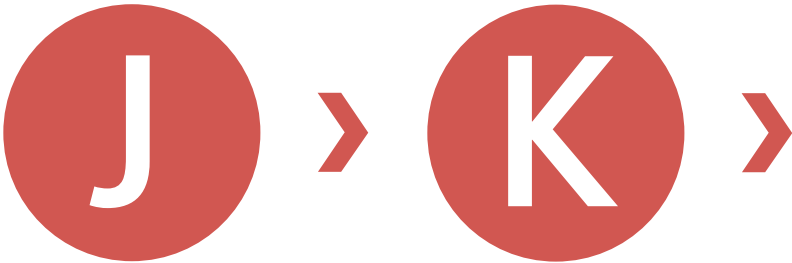
International distributor / tarptautinis

platintojas / – kino platinimo kompanija, turinti filmo platinimo teises savo teritorijoje (vienoje ar daugiau šalių); planuoja, kontroliuoja platinimą, vykdo propagavimo ir reklamos kampaniją, dengia filmo platinimo išlaidas.

International sales agent / (žr. *Sales agent*)

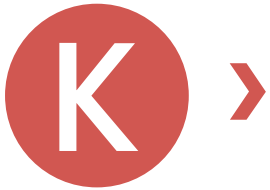
Internet / internetas / – pasaulinis kompiuterių

tinklas, jungiantis visuotinius ir vietinius kompiuterių tinklus. Prie interneto prisijungęs vartotojas gali naudotis elektroniniu paštu, pasaulinio informacijos tinklo (angl. World Wide Web, www) duomenimis, jų atsisiųsti, interaktyviai bendrauti, kurti tinklalapius ir kt.

Jump cut / paskubinamasis montažas / – efektas, pasiekiamas išimant kelis kadrus iš plano vidurio. Gerai padarytas paskubinamasis montažas yra nepastebimas ir padeda išvengti „negyvo laiko“ plane, kai epizodas filmuotas nejudančia kamera.

Key light / pagrindinė šviesa / – pagrindinė, „piešianti“ šviesa, apšviečianti filmuojamą sceną.

LAN party, local area network party / vietinio tinklo žaidimas / – asmeninių kompiuterių ar žaidimų pultų, tarp kurių yra vietinis tinklas, vartotojų žaidimo seansas. Dalyvauja mažiausiai du, o daugiausia tiek žaidėjų, kiek leidžia tinklo galimybės. Vyksta spontaniškai, rengiami ir iš anksto suplanuoti turnyrai.

Layout / schema / – režisieriaus arba dailininko statytojo nupiešti originalaus dydžio pagrindiniai animacinio filmo scenų vaizdai, kuriais vadovaujasi animatoriai. Atlikimo lygis gali būti įvairus.

Lead (role) / pagrindinis vaidmuo, pagrindinio vaidmens atlikėjas, -a / – 1) pagrindinis filmo vaidmuo; 2) aktorius (-ė), atliekanti(s) pagrindinį filmo vaidmenį.

Length / metražas / – filmo trukmė, skaičiuojama metrais (Jungtinės Valstijos) arba pėdomis (Jungtinė Karalystė). Ilgojo metražo filmas yra 35 mm juosta nufilmuotas ne mažiau nei 1600 m arba 58 min. 28 sek. trukmės (toks standartas galioja Prancūzijoje). Trumpasis metražas yra nuo 4 iki 30 min. Vidutinis metražas – nuo 30 min. iki valandos – labai retai vartojamas terminas.

Lens / objektyvas / – optinis prietaisas, naudojamas kameroje eksponuojant vaizdą į kino juostą ar kitą vaizdo laikmeną.

Level designer / žaidimo lygių dizaineris / – profesija asmens, kuriančio kompiuterinių žaidimų lygius, kuriuose veiksmas vyksta naujose vietose, sprendžiamos naujos užduotys, naudojami nauji ginklai ir kt.

Library shot / archyvinis kadras / – saugoma anksčiau nufilmuota filmo medžiaga. Paprastai tai kadrai, kuriuos sunku ar brangu (pvz., džiunglės, karo, mūšio scenos, gamtos stichijos) arba nėra būtinybės dar kartą filmuoti (pvz., greitkelio lekiančios mašinos).

License agreement / licencinė sutartis / – sutartis tarp prodiuserio ar platintojo ir transliuotojo, kurioje nurodoma, kiek kartų ir kaip dažnai bus transliuojamas filmas ir pan.

Lighting, light / apšvietimas, šviesa / – viena iš pagrindinių vaizdo formavimo priemonių kine – „nėra šviesos, nėra vaizdo“. Naudojamas dienos (natūralus) ir dirbtinis apšvietimas. Apšvietimu sukuriama tam tikra nuotaika, perteikiamos emocijos, jausmai. Šviesa kine turi ir taikomąją paskirtį: šviesai paveikus juostą vaizdas tampa matomas.

Line producer / einamųjų reikalų prodiuseris / – vaidybinio filmo prodiuserių grupės narys, paprastai tvarkantis filmo biudžetą ir sutartis, atsakingas už kasdienę filmavimo eigą. Kadangi nuolat būna filmavimo vietoje, vienu metu gali dirbti tik viename filme, skirtingai nei kiti prodiuserių grupės nariai.

Lipsing / lipsingas (žarg.) / – animacinio filmo personažo burnos judesiai, paprastai atitinkantys tariamus garsus. Siekdami tiksliau pavaizduoti konkretų garsą, animatoriai vadovaujasi standartizuota sistema.

Live action / gyvas veiksmas / – suvaidintas aktorių, o ne animacijos būdu sukurtas veiksmas. Terminu prireikia, kai kalbama apie filmus arba žaidimus, kurie sukurti pagal animacinius filmus, – juo nurodoma, kad filme ar žaidime veikia ne piešti personažai, o vaidina gyvi aktoriai.

Location scouting / filmavimo aikštelių paieška / – filmavimui tinkamų vietų paieška.

Logline / trumpas filmo apibūdinimas / – vienas informatyvus sakinytis, apibrėžiantis pagrindinę scenarijaus temą ir veikėjus. Juo būsimas filmas pristatomas prodiuseriui ar agentui.

Logo / ženklas, emblema / – gamybos ar platinimo kompaniją pristatantis simbolis filmo pradžioje.

Long shot / bendras planas / – objekto vaizdavimo dydis kadre, kai žmogaus figūra matoma visa, o objektai kadre palyginti nedideli.

Low budget film / mažo biudžeto filmas / – už nedidelės lėšas sukurtas filmas. Paprastai tokie būna nepriklausomieji, pradedančių režisierių filmai, tačiau nebūtinai.

Magic hour / režimas / – trumpas laiko tarpas (kelios minutės) prieš saulėtekį ir po saulėlydžio, kai iš dangaus skliauto sklinda išsklaidyta šviesa; ypatingas apšvietimas filmuoti ankstyvo rytmčio ar vėlyvo vakaro scenoms.

Mainstream cinema / dominuojantis kinas / – filmai, kuriems prognozuojama komercinė sėkmė. Dažnai tai vyraujanti Holivudo kino produkcija, t. y. filmai, kurių siužetai atitinka įprastą schemą (tvarka, netvarka, tvarkos atkūrimas), svarbiausias dėmesys skiriamas pagrindiniams veikėjams, kuriama tikrovės iliuzija, naudojamos tam tikros režisūrinės priemonės, montažas, apšvietimas, filmavimo būdas.

Majors / didžiosios Holivudo studijos / – stambiausios, įtakingiausios Holivudo studijos: „MGM“, „20th Century Fox“, „Sony Pictures“, „Warner Bros“, „Paramount Pictures“, „Universal“, „Disney“.

Makeup / grimas / – aktorius veido ir plaukų dekoravimas kosmetika siekiant sukurti filmui reikalingą įvaizdį.

Market / 1) kino rinka; 2) filmų mugė / – dažniausiai vykstanti per didžiuosius kino festivalius, skirta filmams platinti, propaguoti bei jų pardavimo sandoriams sudaryti.

Marketing strategy / rinkodaros strategija / – visuma priemonių, kurias pasitelkia filmo prodiuseris ir platintojas pristatydami filmą kino profesionalams ir žiūrovams. Siekiant sudominti platintojus ir pritraukti kuo platesnę auditoriją, filmo rinkodaros strategija pradeda įgyvendinti jau parengiamųjų darbų etape.

Master shot / „meistro“ planas / – mizanscenavimo būdas, kai scena nufilmuojama vienu kadru, dažniausiai bendru, iš vieno taško, iš kurio geriausiai matomas visas scenos veiksmas.

Massively multiplayer online (MMO) / masinis internetinis žaidimas / – kompiuterinis žaidimas, kuriame vienu metu prisijungę prie interneto dalyvauja ne mažiau nei kelios dešimtys žaidėjų.

Media / medija / – plačiąja prasme – komunikacijos priemonė informacijai perduoti. Medijoms priskiriama audiovizualinė produkcija, internetas, žiniasklaida ir kt.

Media programme / MEDIA programa / – Europos Sąjungos programa, kurios tikslas – sustiprinti Europos filmų, TV ir naujųjų medijų konkurencingumą, skatinti audiovizualinio sektoriaus plėtrą, gerinti filmų, televizijos programų ir multimedijos kokybę, gerinti šių sričių parengiamuosius darbus, tobulinti rinkodarą bei platinimą, kurti naujus šių sektorių tinklus bei

infrastruktūrą. Remiami ir profesiniai mokymai (scenarijaus rašymo, vadybos ir naujųjų technologijų), parengiamieji projektai (vaidybinių filmų, televizijos filmų, dokumentikos, animacijos, atskiri naujųjų medijų projektai ir projektų paketai), Europos audiovizualinių darbų platinimas bei propagavimas. Paraiškas finansavimui gali teikti nepriklausomos prodiuserių ir platinimo kompanijos, kursų rengėjai, festivalių ir mugių organizatoriai. Programoje dalyvauja 27 ES šalys (Airija, Austrija, Belgija, Bulgarija, Čekija, Danija, Estija, Graikija, Ispanija, Italija, Jungtinė Karalystė, Kipras, Latvija, Lenkija, Lietuva, Liuksemburgas, Malta, Nyderlandai, Portugalija, Prancūzija, Rumunija, Slovakija, Slovėnija, Suomija, Švedija, Vengrija, Vokietija), taip pat Islandija, Lichtenšteinas, Norvegija, ir Šveicarija. Lietuva paraiškas MEDIA programos paramai gauti teikia nuo 2003 m. sausio 1 d. Šiuo metu veikia programa MEDIA 2007 (2007–2013) ir „MEDIA Mundus“ (2011–2013) – Europos Sąjungos programa, remianti audiovizualinės industrijos projektus ir partnerystę su trečiosiomis (ne Europos Sąjungos) šalimis.

Medium close shot / vidutiniškai stambus planas / – planas, kai žmogus filmo scenoje matomas iki pečių.

Medium shot / vidutinis planas / – objekto vaizdavimo dydis kadre – žmogus matomas iki pusiaujo; matomi kūno judesiai, bet veido išraiška ne itin detalai.

Merger / sujungimas / – vienas iš įmonių vienijimo būdų, kai dvi ar daugiau jų tampa viena nauja įmone; naujoji įmonė perima visas reorganizuotų įmonių teises ir pareigas.

Microphone / mikrofonas / – prietaisas, kuris paverčia garsą elektriniais impulsais; naudojamas garsui įrašyti ar sustiprinti.

Minigame / trumpasis žaidimas / – nedidelės trukmės kompiuterinis žaidimas, paprastai kito, didesnio žaidimo dalis. Naudojamas žaidimo reklamai arba laukiant, kol bus pakrautas didesnis žaidimas.

Minimum guarantee (MG) / minimalioji garantija / – avansas, kurį platintojas sumoka prodiuseriui ar tarptautiniam filmo platintojui (*sales agent*), įgydamas teisę platinti filmą. Paprastai ši suma dengia platinimo teises ir filmo kopijų bei reklamos (žr. *P&A*) išlaidas.

Mise en scène / režisūra / – filmo laiko, erdvės, ritmo organizavimas, darbas su aktoriais.

Mobile game / mobilusis žaidimas / – kompiuterinis žaidimas, žaidžiamas mobiliuosiuose, išmaniuosiuose telefonuose, delniniuose ir planšetiniuose kompiuteriuose, skaičiuotuviuose ir kt.

Mockumentary / menamoji dokumentika / – filmai, kuriuose imituojama tikrovė – išgalvoti įvykiai perteikiami dokumentine maniera. Terminas, sudarytas iš dviejų anglišku žodžių *mock* (menama) ir *documentary* (dokumentika), pradėtas vartoti 7-ojo deš. vid., kai pasirodė pirmi tokio žanro pavyzdžiai. Išpopuliarėjo 9-ajame deš.

Model-sheet / personažo lentelė / – animacijoje įvairiais rakursais ir pozomis detalai pavaizduotas personažas. Šia lentele vadovaujasi visi, susiję su animacijos piešimo procesu.

Montage / montažas / (žr. *Editing*)

Motion picture, movie / filmas / – amer. kino filmas.

Motion blur / neryškus kontūras / – dėl kameros ar objekto judėjimo atsiradęs vaizdo neryškumo efektas. Rodant filmą neryškus vaizdas laikomas trūkumu, tačiau filmuojant kartais specialiai siekiama išgauti tokį efektą.

Motion picture association of America (MPAA) / Amerikos kino filmų asociacija / – organizacija, jungianti didžiausias kino filmus gaminančias kompanijas JAV: „Walt Disney Studios Motion Pictures“, „Paramount Pictures Corporation“, „Sony Pictures Entertainment“, „20th Century Fox Film Corporation“, „Universal City Studios LLC“, „Warner Bros Entertainment Inc.“, atstovaujanti jų teisiniams bei verslo interesams, taip pat turinti filmų reitingavimo sistemą. Įkurta 1922 m.

Morphing / transformacija / – kompiuterinės animacijos technologija, kuria sukuriamas vieno objekto virtimo kitu vaizdo efektas.

Multimedia / multimedija / – visuma veiklos sričių, kuriose informacija perduodama teksto, vaizdo ir garso junginiu (kinas, televizija, videomenas, internetas).

Multiplex / multipleksas / – dideli kino salių pastatai (10–30 ekranų), kuriuose būna ir kitų komercinių patalpų: barų, restoranų, parduotuvių ir pan. Kartais skiriami multipleksai (2–16 salių) ir megapleksai (16 ir daugiau salių).

Narrative / pasakojimas / – istorijos, pasakojimo perteikimas, siejamas su tuo, kas pasakoja, kaip perteikiamos detalės visoje struktūroje, koks pasakotojo santykis su įvykiais, personažais ir t.t.

National European films / Europos nacionaliniai filmai / – MEDIA programos terminas: Europos filmai, gaminami ir / arba rodomi savo šalyse (pvz., lietuvių filmai, rodomi Lietuvoje).

Negative / negatyvas / – 1) fotografinis vaizdas, kurio spalvinės savybės yra atvirkščios nei fotografuojamo daikto; 2) nepanaudota kino juosta, skirta filmuoti, eksponuoti ir ryškinti (*negative stock, negative film*).

Network / kompiuterių tinklas / – keletas ar daugiau kompiuterių, sujungtų ryšio linijomis taip, kad tarp jų galima keistis duomenimis.

Night-for-night / naktį filmuota naktis / – nakties efektas filme, gaunamas filmuojant lauke naktį ir naudojant papildomą dirbtinį apšvietimą.

Non-national European films / užsieniniai Europos filmai / – MEDIA programos terminas: Europos filmai, gaminami ir / arba rodomi kitose šalyse – ne tose, kur buvo pagaminti (pvz., lietuvių filmai, rodomi Latvijoje).

Non theatrical distribution / rodymas ne kino teatruose / – filmų rodymas ne kino teatruose, o kitose tam tinkamose vietose: kino klubuose ir bendrijose, kultūros ir mokymo įstaigose, kilnojamosiuose kino teatruose, taip pat transporto priemonėse (lėktuvuose, laivuose, autobusuose ir kt.), baruose, viešbučiuose ir pan.

Non-player character / personažas be žaidėjo / – kompiuteriniuose vaidmenų žaidimuose – personažai, už kuriuos nežaidžia žaidėjai; šiuos personažus valdo žaidimo vadovas ar kompiuteris.

Nonprofesional / neprofesionalas, -ai / – 1) kino mėgėjai; visa filmavimo grupė – kūrybiniai ir techniniai darbuotojai, kuriems kinas nėra nei profesija, nei amatas, nei pragyvenimo šaltinis; 2) asmenys, kurie dėl savo fizinių duomenų, energijos, charakterio ar žavesio kuria vaidmenis kine, nors neturi nei aktorinio išsilavinimo, o kartais ir talento. Klasikiniai pavyzdžiai: Vittorio de Sica filmo *Dviračių vagys* (*Ladri di biciclette*, 1948) aktoriai, Robert'o Bressono filmų aktoriai – modeliai.

Objective / objektyvas / – iš lęšių jungties susidedanti optinė sistema, kuri formuoja vaizdą šviesai jautrioje medžiagoje arba ekrane. Naudojama fotoaparatuose, kino ir videokameros, projektoriuose. Pagrindinės charakteristikos: židinio nuotolis, žiūros kampas, skiriamoji geba ir kt. Objektyvai skirstomi pagal židinio nuotolį: standartinio, ilgojo, trumpojo, kintamojo židinio nuotolio (*zoom*).

Online game / internetinis žaidimas / – kompiuterinis žaidimas, kuriam būtinas nuolatinis interneto ryšys.

Opening credits / pradžios titrai / – kino, TV filmo ar programos pradžioje pasirodantys titrai, kuriuose išvardyti svarbiausi kūrėjai: pagrindinių vaidmenų atlikėjai, operatorius, scenarijaus autorius, režisierius, prodiuseris (-iai).

Open world / „atviras pasaulis“ / – kompiuterinių žaidimų lygių tipas, kai žaidėjas gali laisvai klajoti po virtualią žaidimo erdvę ir pats nuspręsti, kada ir kaip persikelti iš vieno lygio į kitą; persikeliant nereikia įveikti jokių kliūčių.

Option / ketinimų sandoris / – ribotam laikui įgyjama autorių teisė (ne įsipareigojimas), pvz., teisė adaptuoti knygą scenarijui.

Optical printer / juostos kopijavimo aparatas / – prietaisas, susidedantis iš vieno ar daugiau kino projektorių, mechaniškai sujungtų su kino kamera; juo iš negatyvo kino juostoje galima padaryti pozityvinę kopiją. Naudojamas darant specialiuosius efektus, kopijuojant ir restauruojant senus filmus.

Original work / pirminis, originalus kūrinys / – autentiškas kūrinys, kuriam taikoma autorių teisių apsauga; jokių ankstesniu kūriniu nesiremiantis scenarijus filmui, konkrečiam filmui sukurta muzika ir kt.

Outline / scenarijaus metmenys / – išplėstinis, paprastai kelių puslapių filmo aprašas, kuriame išdėstytos pagrindinė ir antraeilės siužetinės linijos, apibūdinti personažų santykiai.

Overlay / sanklota / – animacijoje aplinkos, fono detalės, esančios pirmame plane ir uždengiančios visą už jų esantį vaizdą. Kartais sanklota permatoma, pvz., vaizdas pro stiklą.

P&A (prints and advertising) / kopijos ir reklama / – filmo platinimo išlaidų dalys.

Pan, panorama / panorama / – filmavimas, kino kamerais (ar kitam filmavimo aparatui) sukantis apie savo ašį horizontaliai ar vertikalčiai, arba abiem kryptimis. Taip sekamas personažo ar objekto judėjimas kadre. Horizontalus panoraminis judėjimas tyrinėja erdvę iš dešinės į kairę arba atvirkščiai, vertikalus – iš viršaus į apačią arba atvirkščiai. Kartais kamera staigiai nukreipiama nuo vieno objekto prie kito. Galimi įvairūs kryptčių deriniai.

Pan European Game Information (PEGI) / Europos kompiuterinių žaidimų informacijos sistema / – Europos kompiuterinių žaidimų reitingavimo sistema, padedanti vartotojui įsigyti tinkamą produktą. Pradėta taikyti 2003 m.

Pay TV / mokami TV kanalai / – televizijos kanalai, matomi tik tų žiūrovų, kurie yra juos užsisakę ir moka nustatytą mokestį.

Penciltest / pieštuko testas / – greitai, nekokybiškai nufilmuota nupiešta arba neužbaigta animacija, siekiant patikrinti jos seką.

Peplum / peplumas / – kino žanras – pompastiškos istorinės kostiuminės juostos, kurių veiksmas nukeltas į antikos, Senovės Romos ar biblinius laikus (pvz., Stanley Kubricko „Spartakas“ (*Spartacus*), 1960). Klestėjo 1958–1965 m.

Persistence of vision / persistencija / – akies gebėjimas įsiminti vienas paskui kitą sekančius vaizdus. Šiuo principu remiasi ir kinas, kurio vaizdą sudaro greitai besikeičiantys kadrai.

Pilot / bandomoji versija / – bandomasis audiovizualinis produktas, gaminamas ir rodomas siekiant surasti finansuotojų arba ištyti žiūrovų reakciją.

Pilot projects / bandomieji projektai / – projektai, skirti skatinti Europos audiovizualinių kūrinių parengiamuosius darbus, platinimą ir propagavimą, taip pat naujas skaitmenines technologijas. Programa „MEDIA Plus“ remia tas sritis, kuriose naujosios technologijos vaidina ypač svarbų vaidmenį: kinematografijos paveldas, Europos audiovizualinių programų archyvai, audiovizualinių kūrinių katalogai, audiovizualinių darbų platinimo paslaugos.

Pitch, pitching / projekto pristatymas / – filmo projekto pristatymas žodžiu, patraukliai nupasakojant siužetą, apibūdinant pagrindinę filmo idėją, biudžetą ir pan. Priklauso nuo projekto plėtros stadijos, siekiamo tikslo (rasti koproduiserį, parduoti transliuotojui) ir kitos pusės skiriamo laiko. Gali būti privatus arba viešas (koprodukcijos forumuose, kino paramos fonduose), trumpas arba išsamus.

Pixel / pikselis / – mažiausias skaitmeninio vaizdo (televizijos ekrane, kompiuterio monitoriuje ir pan.) struktūros elementas (taškelis).

Platform game / platformų žaidimas / – kompiuterinių žaidimų žanras, kai pagrindinis veiksmas yra laipiojimas laiptais, šokinėjimas nuo vienos platformos ant kitos, įvairių daiktų rinkimas ir pan.

Player character / kompiuterinio žaidimo personažas / – kompiuterinio žaidimo veikėjas arba žaidėjo kontroliuojamas vaidmuo.

Plot / siužetas / – priešasčių ir pasekmių ryšiais susietų įvykių visuma, epizodų seka. Nebūtinai sutampa su fabula – chronologiškai papasakota istorija.

Podcast / tinklalaidė / – garso ir / arba vaizdo rinkmenų, kurias galima parsisiųsti į kompiuterį, perkėlimas į internetą. Vartotojams dažniausiai leidžiama automatizuoti parsisiuntimo procesą, užsiprenumeruoti pageidaujamas rinkmenas.

Point of view / žiūros kampas / – kameros žiūros kampas, nuo kurio priklauso, ką ir kaip ekrane matys žiūrovas: kas ir į ką žiūri, kieno žvilgsniu stebima vykstanti scena; gali būti ir neutralus arba objektyvus, nesusijęs su jokių filmo personažu. Pasirinkimą lemia filmo sumanymas, dramaturgija ir psichologiniai, filosofiniai, ideologiniai aspektai.

Positive / pozityvas / – eksponuota ir išryškinta tiražuoti skirta kino juosta.

Pornographic film / pornografinis filmas / – filmas, kurio pagrindinis tikslas – atvirai ir detalai vaizduoti lytinį aktą arba lytinius iškrėpimus (mazochizmą, nekrofiliją, sadomazochizmą, zoofiliją ir kt.).

Positioning / pozicionavimas / – produkto ar paslaugos įvaizdžio kūrimas, kai siekiama išryškinti unikalias jų savybes ir tikimasi paskatinti pirkti.

Post-production / baigiamieji filmo darbai / – filmo kūrimo darbai po filmavimo iki kopijos išleidimo ir tiražavimo – vaizdo ir garso montavimas, garso suvedimas, specialiųjų efektų kūrimas, negatyvo montavimas, spalvų nustatymas, kopijos gamyba.

Pre-financing payment / pradinė išmoka / – išmoka, kurią paramos gavėjas gauna per 45 kalendorines dienas nuo sutarties pasirašymo arba per 45 dienas nuo tarpinės ataskaitos patvirtinimo (MEDIA programa).

Première / premjera / – pirmas oficialus viešas filmo rodymas, kuriuo jis pradedamas rodyti kino teatruose, arba pirma jo transliacija televizijos kanalu.

Pre-production / parengiamųjų darbų laikotarpis / – filmo kūrybinio sumanymo įgyvendinimo etapas, per kurį sukuriama scenarijus, įsigyjamos teisės naudoti kūrinius ir gretutinių teisių objektus, renkama medžiaga archyvuose, parengiamas kalendorinis darbų planas (filmavimo darbų eiga, suskirstyta pagal sunumeruotas scenas, jas atitinkančias dekoracijas ir motyvus), sudaroma kūrybinė grupė, numatomos pagrindinių vaidmenų atlikėjų ir kitų dalyvių filmavimo ir repeticijų datos, sukuriama dekoracijų, kostiumų eskizai, parengiami grafiniai projektai, surandami investuotojai ir partneriai, sudaroma detali filmo gamybos sąmata ir rinkodaros strategija, atliekami kiti iki filmo gamybos etapo būtini atlikti darbai.

Pre-sales / išankstinis pardavimas / – išankstinis kino projekto pardavimas platintojui.

Press kit / reklaminis paketas / – filmo pristatymo ir reklaminės medžiagos paketas, pateikiamas prieš platinant filmą, – informacija apie filmo kūrėjus, filmą, nuotraukos, reklaminiai CD, DVD, spaudos apžvalgos.

Pre-timing / išankstinis trukmės nustatymas / – apytikslės kiekvieno plano, kiekvienos scenos ir viso filmo trukmės nustatymas prieš filmuojant. Paprastai tai būna pirmojo režisieriaus asistento pareiga.

Preview / išankstinė peržiūra / – viešai nereklamuojama filmo peržiūra, skirta profesionalams (platintojams, kritikams) arba rinkiniams žiūrovams (klubų nariams ir pan.) prieš pradedant rodyti filmą kino teatruose. Ieškant papildomų finansavimo šaltinių ar festivalių atrankos komisijai gali būti rodomas dar ne visiškai baigtas filmas.

Previsualization (pre-viz) / vizualizavimas / – išankstinis sudėtingų filmo scenų vaizdo kūrimas prieš pradedant jas filmuoti. Bandomi įvairūs apšvietimai, kameros vieta ir judėjimas ir kt. Atliekama naudojant skaitmenines technologijas, trimatę animaciją.

Prime time / žiūrimiausias laikas / – TV programų transliacijos laikas vakare, kai tikimasi sutraukti daugiausia žiūrovų.

Principal photography / filmavimas / – pagrindinis filmo gamybos etapas.

Print / filmo kopija / – platinti ir rodyti kino teatruose skirtas tikslus filmo atgaminys.

Producer / prodiuseris / – fizinis ar juridinis asmuo, kuris organizuoja arba / ir finansuoja filmo gamybą bei sklaidą. Prodiuseris rūpinasi filmo finansavimo šaltiniais, samdo kūrybinius ir techninius darbuotojus, organizuoja pasirėngimo, filmavimo, baigiamuosius darbus ir kt. Visa tai atlieka pats ir / arba perduoda šias pareigas kitiems.

Product placement / netiesioginė produkto reklama / – produkto ar paslaugos naudojimas filme ar kitoje audiovizualinėje produkcijoje. Verslo susitarimas, kai prodiuseris įsipareigoja parodyti konkretų produktą ar kompanijos logotipą už tam tikrą mokestį ar paslaugą. Vienas iš audiovizualinių produktų finansavimo būdų, griežtai apibrėžiamas įstatymų (pvz., direktyvos „Televizija be sienų“).

Production / gamyba / – bendras filmo gamybos proceso terminas. Dažniausiai šitaip vadinamas filmavimo etapas.

Production company / gamybos kompanija / – kompanija, kurios pagrindinė veikla – audiovizualinių produktų gamyba.

Production design / kino dailė / – filmo vaizdo estetikos kūrimas: dekoracijų ir filmavimo aikštelių bei rekvizito parengimas, kostiumų, grimo parinkimas ir kt. Visa tai įeina į vyriausiojo filmo dailininko pareigas.

Production designer / vyriausiasis filmo dailininkas / – filmo kūrybinės grupės narys, atsakingas už viso filmo dekoracijų bei filmavimo aikštelių vaizdo estetiką. Jo pareigos – nuo studijos apipavidalinimo iki visų scenarijuje numatytų daiktų įsigijimo.

Projector / kino projektorius / – optinis prietaisas nufilmuotų atvaizdų sekai rodyti ekrane.

Projection / projekcija / – 1) kino seansas; 2) labai išdidintų fotogramų sekos rodymas ant ekrano taip, kad iš jų susiformuoja judantis vaizdas.

Projectionist / kino mechanikas / – techninis darbuotojas, atsakingas už filmų rodymą.

Programmer / programų sudarytoja, -as / – profesija, kurios atstovai formuoja filmų programas kino teatrui, specialiems renginiams, festivaliams.

Programming / filmų programų sudarymas / – filmų programų formavimas: filmų atranka ir aptarimas, kokiomis sąlygomis ir kada jie bus rodomi.

Promotional activities / **filmo pristatymas ir reklamavimas.**

Prop / rekvizitas / – filmavimo aikštelėje naudojami filmo kadre matomi daiktai.

Property rights / turtinės teisės. Turtinės teisės susijusios su kūrinio panaudojimu – tai teisė atgaminti, išleisti, versti, perdirbti, platinti, importuoti, viešai rodyti, skelbti ar atlikti, transliuoti, retransliuoti kūrinį. Šios teisės priklauso tik autoriui ir jas įgyvendinti gali tik autorius arba kiti asmenys autoriaus pavedimu ar jo teisių perėmėjai (išskyrus apribojimus). Autorius gali perduoti šias teises ar suteikti galimybę kitiems asmenims jomis naudotis. Pagal Lietuvos Respublikos autorių ir gretutinių teisių įstatymą, autoriaus turtinės teisės saugomos visą autoriaus gyvenimą ir 70 metų po jo mirties, nepaisant kūrinio teisėto viešo paskelbimo datos.

Protection of minors / nepilnamečių apsauga / – teisinės priemonės, kuriomis stengiamasi apsaugoti nepilnamečius nuo filmų ir programų (paprastai pornografinio ir smurtinio pobūdžio), galinčių pakenkti fiziniams, protiniams ar moraliniams jų vystymuisi. Nepilnamečių apsauga – vienas iš pagrindinių veiksnių, darančių įtaką ES audiovizualinės politikos priemonėms.

Public (service) broadcaster / visuomeninis transliuotojas / – transliuotojas, vykdamas visuomeninę misiją, kurią jam nacionaliniu, regioniniu ar vietos lygmeniu skiria valstybinės institucijos. Finansavimą gauna tiesiogiai iš valstybės, rinkdamas abonentinį mokestį ir / arba iš reklamos. ES vadovaujasi Protokolu dėl valstybių narių visuomeninės transliacijos sistemos prie Amsterdamo sutarties.

Rating system(s), ratings / filmų indeksavimo sistema / – sistema, nustatanti filmų tinkamumą žiūrovams pagal jų amžių ir filmo turinį (ar esama sekso ir smurto scenų). Pagal šiuos kriterijus filmui suteikiamas atitinkamas indeksas.

Real-time computer graphics / tikralaikė kompiuterinė grafika / – kompiuterinės grafikos rūšis, kai vaizdai kuriami tiesiogiai, prisijungus prie tinklo. Naudojama kompiuteriniuose žaidimuose, trimatėje grafikoje ir kt.

Real-time strategy (RTS) / tikralaikė strategija / – strateginių kompiuterinių žaidimų žanras, kai nėra „ėjimų“ eiliškumo.

Reel / ritė / – į ritę susukta filmo juosta.

Re-enactment / atkūrimas / – tikrovės įvykių atkūrimas dokumentiniuose filmuose ir TV laidose.

Release / filmo išleidimas / – filmo išleidimas į kino teatrų ekranus, viešo filmo rodymo ir platinimo pradžia.

Release print / standartinė kopija / – kopija, tinkama ir naudojama viešam filmo rodymui bei platinimui. Gaminama iš nulinės kopijos.

Remake / nauja versija, perdirbinys / – filmas, sukurtas ankstesnio filmo pagrindu: tas pats siužetas, dažnai ir tas pats pavadinimas. Kartais naujoje versijoje būna techninių naujovių (spalvota juosta, specialieji efektai), pakeistas scenarijus, aktoriai, režisūrinė interpretacija.

Replication / replika / – aktoriaus sakomas tekstas; replikų visuma sudaro dialogą.

Reproduction right / atgaminimo teisės / – autoriaus teisė leisti už autorinį atlyginimą atgaminti kūrinį arba uždrausti tai daryti.

Re-recording mixer / garso suvedėjas / – garso grupės narys, atsakingas už galutinį visų garso elementų (dialogų, muzikos, garso efektų ir kt.) suvedimą.

Reverse shot, reverse angle / priešingas kadras / – kadras, nufilmuotas priešinga kryptimi nei ankstesnysis; naudojamas filmuojant dialogus, kad būtų matomas kalbantis personažas.

Rhythm / ritmas / – muzikos, šokio terminas, vartojamas ir kine. Kine ritmo sąvoka gana sunkiai apibrėžiama, tačiau vartojama šiais atvejais: 1) kalbant apie filmo planų sekos greitį ir struktūrą, planų ilgį. „Ritminio montažo“ terminas atsirado Tarybų Sąjungoje

nebyliojo kino laikotarpiu ir siejamas su Levo Kulešovo, Vsevolodo Pudovkino, Sergejaus Eizenšteino, Dzigos Vertovo filmais bei jų kino teorijomis; 2) kalbant apie kai kuriuos kino raidos laikotarpius (pvz., nebylų kiną, kurio seansai buvo lydimi muzikos); 3) kalbant apie eksperimentinius filmus, įtakotus muzikos ir šokio.

Rights of authorship / autorių teisės / (žr. *Author's rights*)

Road movie / kelio filmas / – kino žanras, kai filmo veiksmas rutuliojasi kelionės metu.

Rough cut / juodraštinis montažas / – filmo montažo stadija: negalutinis montažas, bet jau artimas tokiam variantui, kuris pasieks ekranus.

Role-playing video game (RPG) / kompiuterinis vaidmenų žaidimas / – kompiuterinis žaidimas, kuriame žaidėjas kontroliuoja vieno ar daugiau personažų veiksmus.

Rotoscope / rotoskopas / – animacijos technika, kai su realiais aktoriais nufilmuota medžiaga apvedžiojama ir perpiešiama kaip animacijos kadrai. Taip pat naudojama, kai animaciją reikia derinti su gyvu filmavimu, siekiant nustatyti tikslias objektų pozicijas ir judesius.

Run time, running time / trukmė / – filmo trukmė, nurodyta minutėmis.

Rushes / filmo medžiaga / – 1) nemontuota filmavimo medžiaga; 2) nufilmuotos, bet dar nemontuotos medžiagos peržiūra.

Sales agent / tarptautinis filmų pardavimo agentas (agentūra) / – asmuo ar kompanija, veikiantys kaip tarpininkai tarp prodiuserio, kuris paleidžia į kino rinką savo filmą, ir filmų platintojų, kuriems suteikiama licencija rodyti filmą savo šalyje ar regione.

Satellite broadcasting / palydovinė transliacija / – televizijos signalo perdavimo sistema, kai signalas iš palydovo transliuojamas į specialias individualias antenas ir gali būti perduotas labai plačiai teritorijai.

Saved game / išsaugotas žaidimas / – laikmenoje įrašyti žaidžiamo žaidimo duomenys, kad bet kada būtų galima prie jų grįžti.

Scene / filmo scena / – vienas filmo planas ar seka dramaturgiškai susijusių planų, vykstančių dalyvaujant tiems patiems personažams, vienu laiku, toje pačioje vietoje ir dažnai nufilmuotų naudojant tą patį apšvietimą, dekoracijas, garsą.

Scenery / filmo dekoracijos / – veiksmo vietos imitacijos filmavimo aikštelėje sudedamosios dalys.

Science fiction / mokslinė fantastika / – fantastinių filmų žanras: veiksmas vyksta tolimoje ateityje, remiamasi tikrais ir išgalvotais moksliniais atradimais, kurie tariamai lems pasaulio ateitį.

Script girl / asistentė scenarijaus tęstinumui / – filmavimo grupės narė, atsakinga už tai, kad filmuojant būtų išvengta scenarijaus tęstinumo klaidų.

Score / filmo muzika / – muzikinis filmo garso takelio komponentas. Kartais muzika rašoma specialiai konkrečiam filmui, kartais naudojama jau sukurta.

Screen / ekranas / – iš tam tikrų medžiagų (pvz., audinio, plastiko, stiklo) pagamintas projektorius šviesą atspindintis baltas paviršius, kuriame rodomi kino juostos, vaizdajuostės ar skaitmeniniai vaizdai.

Screening / kino seansas / – filmo rodymas, paprastai kino teatre.

Screenplay / gamybinis scenarijus / – į gamybą paleisto filmo scenarijus.

Screenwriter / scenarijaus autorius, scenaristas / – asmuo, kuris filmui adaptuoja anksčiau sukurtą kūrinių arba pats parašo originalų scenarijų. Kartais scenarijaus autorius pats rašo ir dialogus, kartais tą daro kitas asmuo.

Script / scenarijus / – bendras terminas nusakyti nuosekliam, su dialogais filme pasakojamos istorijos išdėstymui, kuriame išsamiai aprašoma kiekviena scena ir pagal kurį vėliau kuriamas filmas. Scenarijaus rūšys: 1) literatūrinis; 2) režisūrinis (su techninėmis nuorodomis, pvz., interjeras /eksterjeras, diena / naktis, ar yra personažas kadre, kaip juda kamera, kokie planai, kokie specialieji efektai, ar reikalingi garsai ir kt.) ir kt. Kai kurių režisierių scenarijai būna vos keli sakiniai, vaizdai, iš kurių išsirutulioja visas filmas. Ankstyvojo kino laikotarpiu scenarijaus nebuvo, jis atsirado ilgėjant filmui, kad prodiuseris galėtų apskaičiuoti filmo sąmatą ir kontroliuoti režisieriaus darbą.

Script editor / scenarijaus redaktorius, konsultantas / – prodiuserio samdomas profesionalas, kurio užduotis – perskaičius ir išanalizavus scenarijų pateikti pasiūlymus, ką derėtų taisyti, ir dirbant kartu su autoriumi, prodiuseriu bei režisieriumi pateikti patobulintą scenarijaus variantą. Scenarijaus konsultantą gali skirti ir filmą finansuojantis fondas. Televizijos turi nuolatinius filmų ir laidų scenarijų redaktorius.

Second unit / antroji filmavimo grupė / – papildoma filmavimo grupė, kuri gali dirbti ir režisieriui ar pagrindiniams aktoriams nedalyvaujant. Kad filmavimo darbai vyktų sparčiau ir kainuotų mažiau, ši grupė filmuoja mažesnės svarbos scenas: kaskadininkų triukus, masines scenas, tam tikras dekoracijas ar natūrą ir kt.

Sequel / tęsinys / – filmas, kuriame dalyvaujant tiems patiems personažams toliau rutuliojamas ankstesniame filme prasidėjęs veiksmas.

Sequence / epizodas / – ištisinė scenų seka, kurioje vyksta vienas autonomiškas, ryškus dramaturginis veiksmas toje pačioje vietoje, tuo pačiu laiku, dalyvaujant tiems patiems veikėjams.

Serial / serialas / – filmas, kurio veiksmas padalytas į epizodus (serijas), rodomus vienas po kito kartą ar kelis kartus per savaitę. Paprastai serijos veiksmas baigiasi įtampą keliančia nežinia – taip skatinama žiūrėti kitą seriją.

Series (vns.) / daugiaserijsinis filmas / – filmo dalys, kurias sieja tema ir veikėjai, tačiau jos yra gana savarankiškos: pasakojami skirtingi nutikimai, o serijų veiksmas tarpusavyje nesusijęs (priešingai nei seriale).

Set / filmavimo aikštelė / – vieta, kur filmuojamas filmas; kartais aplinka sukurama pastačius dekoracijas, kartais filmuojama realioje vietoje.

Set designer / aikštelės dailininkas / – asmuo, atsakingas už kino dailininko nurodymų vykdymą įrengiant filmavimo aikštelę.

Silent film / nebylusis filmas / – filmas be sinchronizuoto garso takelio ir įrašytų dialogų. Nebyliojo kino epocha tęsėsi maždaug iki XX a. 3-iojo deš. pabaigos. Pirmas garsinis filmas *Džiazo dainininkas* (*The Jazz singer*) sukurtas 1927 m. JAV.

Situation comedy, sitcom / situacijų komedija / – komedijos žanras, kai juoką sukelia įvykiai ir aplinkybės.

Shooting script / galutinis scenarijus / – paskutinis filmo scenarijaus variantas su techninėmis filmavimo detalėmis ir nuorodomis: kaip juda kamera, kokio stambumo ir trukmės planai, kokia šviesa ir garsinė aplinka, kokios dialogų intonacijos ir t.t.

Short film / trumpojo metražo filmas / – ne ilgesnis nei 30 min. vaidybinis, dokumentinis, animacinis ar eksperimentinis filmas. Dažnai trumpojo metražo filmus kuria kino debiutantai. Tokios trukmės filmai suteikia didesnę kūrybinę laisvę, galimybių eksperimentuoti.

Shot / planas / – mažiausias filmo struktūros vienetas; iš planų sudaryta scena, iš scenų – epizodas, iš epizodų – veiksmas. Planas gali būti įvairios trukmės (trumpas ar ilgas) ir stambumo (labai stambus planas, stambus planas, vidutiniškai stambus planas, vidutiniškas planas, vidutiniškai bendras, bendras planas, labai bendras planas). Kitas planą apibūdinantis veiksnys yra kameros rakursas (aukštas, žemas ir kt).

Showreel / parodomoji medžiaga / – trumpas (5–15 min.) reklaminis filmo pristatymas: ištraukos ar kino kūrėjų – režisierių, operatorių ir kt. – darbų fragmentai.

Sketch / skečas / – trumpa (ne ilgesnė nei 15 min.) komiška scenelė, paprastai rodoma TV laidoje, šou.

Slapstick comedy / farsas / – komedijos rūšis, kai juoką sukelia dažnai perdėm išpūsti kasdieniški konfliktai, situacijos, storžieviškas elgesys.

Slot / pastovus programos laikas / – nekintamas laikas TV ar radijo laidų programoje tam tikros kategorijos filmams ar laidoms.

Slow motion / rapidas / – sulėtinto judesio efektas, išgaunamas filmuojant greičiau nei įprasti 24 kadrai per sekundę.

Social network / socialinis tinklas / – interaktyvi interneto struktūra, vienijanti atskirus asmenis ar jų grupes, kartais pagal interesus ar poreikius.

Sound / garsas / – triukšmo, žodžių ir muzikos visuma kine. Garsas lydi filmo vaizdus, juos išryškina arba sudaro jiems kontrastą, yra sinchroniškas arba nesinchroniškas. Garsas gali būti įrašomas filmuojant ir sinchronizuojamas su vaizdu arba įrašomas vėliau. Ilgą laiką garsas kine nebuvo laikomas svarbiu, pirmenybė teikta vaizdai. Tik XX a. II p. garso kine reikšmė pradeta vertinti ir nagrinėti įvairiais aspektais: psichologiniu, estetiniu, semiotiniu ir kt.

Sound crew / garso grupė / – filmavimo grupės dalis, atsakinga už filmo garsą.

Soundtrack / garso takelis / – 1) bendrąja prasme – visas filmo garso komponentas; 2) filme skambančios muzikos rinkinys – albumas.

Spaghetti Western / spagečių vesternas / – Italijoje nufilmuotas vesternas; geriausias šio žanro pavyzdys – režisieriaus Sergio Leone's filmai.

Special effects / specialieji efektai / – 1) vaizdo ar garso triukai, kurie padeda sukurti reikiamą iliuziją. Jiems naudojamos fotografinės, optinės, mechaninės, akustinės, elektros ar skaitmeninės priemonės. Kai kurie specialieji efektai kuriami filmavimo aikštelėje, tačiau daugiausia – baigiamųjų darbų etape; 2) naudojant išvardytas priemones sukuriamas planas ar scena.

Stand-in / dubleris / – asmuo, kurio fiziniai duomenys labai panašūs į pagrindinio aktorius (-ės) ir kuris jį pakeičia filmavimo aikštelėje, pvz., nustatant apšvietimą.

Star / kino žvaigždė / – aktorius (-ė), išgarsėjęs pagrindiniais vaidmenimis kino filmuose; jo dalyvavimas filme žada komercinę sėkmę. Terminas atsirado maždaug 1910 m. JAV, vėliau išplito Europoje. Holivude buvo susiformavusi net „žvaigždžių sistema“. Kino žvaigždės statusas pradėjo formuotis populiarėjant kino menui, žiūrovams vis labiau domintis žmonėmis, kurie kuria pagrindinius vaidmenis.

State aid to cinema and TV productions / valstybės parama kino ir televizijos gamybai / – Valstybės skiriamas lėšas kinui ir televizijai ES šalyse lemia keli veiksniai: šiai industrijai galioja rinkos ir neiškreiptos konkurencijos taisyklės (Pasaulio prekybos organizacijos priimti sprendimai), tačiau, antra vertus, audiovizualiniai kūriniai pripažįstami svarbia kultūros dalimi, o kultūros rėmimas įtvirtintas Amsterdamo sutartyje. Nors EK remiasi tam tikrais kriterijais (remiamą produkcija privalo turėti kultūrinę vertę, prodiuseris privalo turėti teisę išleisti bent 20 proc. filmo biudžeto užsienyje, parama negali viršyti 50 proc. gamybos biudžeto ir pan.), tačiau kiekviena šalis turi teisę nuspręsti, kokios paramos gali sulaukti mažo biudžeto ir nekomerciniai filmai, kuriems minėtųjų kriterijų galima netaikyti.

Steadicam / stabili kamera / – kamera, mechaniniais įrengimais prikabinama prie operatoriaus taip, kad būtų kuo mažiau juntama, kaip operatorius juda, svyruoja ar virpa jo ranka.

Step outline / pakopiniai scenarijaus metmenys / – išplėstinė filmo scenarijaus santrauka, kurioje išdėstoma filme pasakojama istorija, pateikiamos dialogo ištraukos. Patogumui scenos sunumeruotos (dėl to ir vadinama „pakopine“ santrauka). Išsamesnis ir detalesnis dokumentas už scenarijaus metmenis (*outline*) ir pristatymą (*treatment*), paskutinis etapas iki scenarijaus.

Stills / reklaminės filmo nuotraukos / – reklaminiais tikslais nufotografuotos filmo scenos.

Stop-motion animation / sustabdyto kadro animacija / – animacijos technika, kuriai naudojama scenos maketas ir personažų tūrinės figūros. Kiekvienas kadras fotografuojamas, o paskui nežymiai keičiamas (pvz., pakeičiama lėlės padėtis). Taip išgaunama judėjimo iliuzija.

Story / pasakojimas / – filmo siužetas, fabula.

Story architect / istorijos kūrėjas / – asmuo, kuriantis naratyvą interaktyviems projektams (dažniausiai skirtingoms platformoms).

Story teller / istorijos pasakotojas / – asmuo, pasakojantis istoriją susikertančių medijų projektuose.

Storyboard / kadruotė / – piešiniais iliustruotas filmo, animacinės juostos ar reklamos scenarijus, kuriame nupieštas kiekvienas filmo planas. Kadruotė turi parodyti esminę filmo idėją ir eigą.

Story synopsis / glaustas siužeto pristatymas / – trumpas (1–2 p.) filmo įvykių išdėstymas, skirtas pristatyti projektą ieškant finansavimo.

Studio / studija / – 1) kompanija, kuri filmuoja filmus; 2) patalpa, pastatas ar pastatų kompleksas, kur gaminami filmai.

Subjective camera / subjektyvi kamera / – kamera, filmuojanti taip, kad veiksmas matomas kurio nors veikėjo akimis. Aukštas ar žemas kameros rakursas parodo, iš kur personažas žiūri, panoraminė kamera – kaip apžvelgia sceną, judanti kamera – kad personažas juda. Subjektyvi kamera suteikia galimybę žiūrovui susitapatinti su personažu, matyti filmo veiksmą jo akimis.

Subtitles / subtitrai / – ekrano apačioje užrašyti filmo dialogų žodžiai, pasirodantys tuo metu, kai sakomi. Paprastai būna įvairiomis kalbomis. Reikalingi, kad filmo dialogai būtų suprantami kitakalbėse šalyse. Kartais tai būna nuorodos apie pasikeitusią filmo veiksmo vietą ar laiką (pvz., „Po metų“).

Supporting role / antraplanis vaidmuo, antraplanio vaidmens atlikėjas / – 1) šalutinis vaidmuo; 2) aktorius, vaidinantis šalutinį vaidmenį.

Survival horror / siaubo potyriai / – kompiuterinių nuotykių žaidimų žanras, įtakotas siaubo filmų ir literatūros. Šių žaidimų veiksmas vyksta niūrioje, bauginančioje atmosferoje.

Synopsis / sinopsis / – labai trumpas (3–5 sakinių) filmo aprašymas, kuriame išdėstomi pagrindiniai įvykiai, pristatomi svarbiausi personažai. Galį būti itin glaustai nusakytos pagrindinės filmo idėjos, stilius.

Take / dublis, kadras / – vientisas filmo fragmentas, nufilmuotas vienu kameros paleidimu: nuo režisieriaus komandos „motoras“ iki „nufilmuota“. Scena filmuojama vienu ar keliais dubliais, filmui atrenkamas geriausiai pavykęs variantas.

Talkie / garsinis filmas / – filmas su įrašytu garsu ir dialogais. Terminas atsirado 3-iajame deš., kai reikėjo pavadinti pirmus garsinius filmus siekiant atskirti juos nuo kino rinkoje dominavusių nebylių juostų.

Target audience / tikslinė auditorija / – žiūrovų dalis, kurią norima paveikti filmo reklama, siekiant įtikinti pirkti reklamuojamą prekę (filmą). Tikslinę auditoriją apibrėžus pagal demografinius ir socialinius požymius (amžius, lytis, pajamos ir pan.), vartojimo prioritetus, gyvenimo stilių, motyvaciją (kodėl perka šią prekę) sudaromas tipiško vartotojo portretas.

Teaser trailer / trumpas filmo anonsas / – filmo pristatymo klipas, rodomas dar nebaigus filmo siekiant šiek tiek su juo supažindinti, sužadinti auditorijos smalsumą. Daug trumpesnis už galutinį filmo anonsą, kuris paleidžiamas prieš filmo premjerą.

Telecine / pervedimas / – vaizdų perkėlimo iš juostos į videoformatą procesas, išsaugant spalvų korekcijas ir kadro greitį.

Teletext / teletekstas / – papildomas informacijos šaltinis – tekstu televizijos ekrane perduodami naujaisi duomenys: orų prognozė, TV programos ir anonsai, valiutų kursai, keleivinio transporto tvarkaraščiai, žinios, asmeniniai skelbimai ir pan. Jie perduodami TV transliacijos metu ir skirti televizoriams, kurie turi specialius dekoderius. Nelabai paplitusi paslauga.

Television broadcaster / TV transliuotojas / – asmuo, kuris prisiima redakcinę atsakomybę už transliuojamas programas, jas rengia ir transliuoja arba leidžia nepakeistas siųsti ir transliuoti kitiems asmenims.

Television broadcasting / TV transliavimas / – programų rengimas ir jų pirminis perdavimas visuomenei telekomunikacijų tinklais.

Television movie, TV film / TV filmas / – ilgametražis filmas, sukurtas televizijos užsakymu, jos finansuojamas ir skirtas rodyti TV. Nuo kino filmo skiriasi biudžetu, filmavimo tempais.

Television without Frontiers directive (TVWF directive) / direktyva „Televizija be sienų“ / – Tai pagrindinis ES dokumentas, reglamentuojantis transliavimą. Užtikrina laisvą transliavimo paslaugų teikimą bendroje ES rinkoje

ir gina žiūrovų teises, skatina Europos audiovizualinę gamybą bei platinimą. Įgyvendindamos šią direktyvą, ES šalys nustato reikalavimus nacionaliniuose teisės aktuose dėl TV programų transliavimo, TV reklamos, teisės imtis atsakomųjų veiksmų, auditorijos teisės matyti svarbiausius įvykius, dėl paramos, mažumos teisių gynimo, teisės į kultūrinę įvairovę. Priimta 1989 m., 1997 m. pakeista Europos Parlamento ir Europos Tarybos.

Territorialisation of State aid / valstybinės paramos susiejimas su savo teritorija. Kai kurios ES šalys reikalauja, kad prodiuseriai, gavę paramą filmui, dalį tų pinigų išleistų remiančioje šalyje. Pagal ES kino ir audiovizualinės gamybos paramos politiką, kitoje ES šalyje prodiuseris gali išleisti ne daugiau nei 20 proc. filmo biudžeto.

Theatrical distribution / platinimas kino teatruose / – kino filmų rodymas kino teatrų salėse.

Theatrical distribution rights / teisė platinti filmą kino teatruose / – platintojų įgyjamos teisės rodyti filmą kino teatruose.

Theatrical release / premjera kino teatruose / – filmo rodymo kino teatruose pradžia.

3D modeling / trimatis modeliavimas / – kompiuterinės grafikos procesas, kai naudojant kompiuterį ir specialią programinę įrangą sukuriama trimatis judantis arba nejudantis objektas. Taikomi įvairūs trimačio modeliavimo metodai: trimatis lipdymas (*3D sculpting*), kompiuterinis projektavimas (*CAD modeling*), kietųjų paviršių modeliavimas (*hard-surface modeling*) ir t. t.

Three-point lighting / apšvietimas iš trijų taškų / – įprastas apšvietimo būdas, taikomas kine, videofilmavimuose, reklaminiuose fotografijose ir kompiuterinėje grafikoje. Naudojami trys apšvietimo šaltiniai: pagrindinė šviesa (*key light*), priešinė šviesa (*back light*) ir užpildančioji šviesa (*fill light*).

Timecode / laiko kodas / – elektroninė žyma ant kino, vaizdo ar audio laikmenos, nurodanti montažui, sinchronizacijai ir kt. reikalingą laiką.

Timing / laiko apskaičiavimas / – scenų, atskirų judesių ir garsų trukmės apskaičiavimas ir suderinimas tarpusavyje. Tai ne vien techninis dalykas – taip pat gali nusakyti filmo laiko, ritmo pajutimą.

Title sequence / titrų kadrai / – kūrybinis stilius ar metodas, kuriuo vaizdo ir garso priemonėmis filmas ar TV programos pristato pavadinimą, pagrindinę kūrybinę grupę. Jame gali atsispindėti vizualinė laidos ar filmo koncepcija, pasirodyti pagrindiniai veikėjai ir kt.

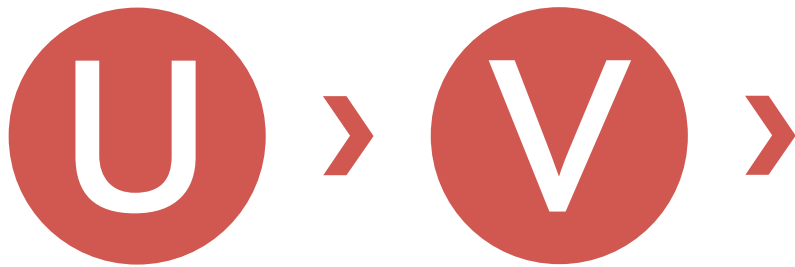

Trades, trade papers / periodiniai leidiniai kino profesionalams / – leidiniai, kuriuose kasdien ar kas savaitę skelbiamos kino industrijos naujienos; pvz., *Variety*, *Screen International* ir kt.

Trailer / filmo anonsas / – iš filmo ištraukų parengta 2–3 min. reklaminė medžiaga apie netrukus ekranus pasieksiantį filmą.
3D / trimatė grafika / – trimatė (turinti tris matmenis: aukščio, pločio, ilgio) kompiuterinė grafika, kuriama iš erdviųjų virtualių objektų.

Traveling / kameros judėjimas / – filmavimo būdas judančia kamera, kai kamera pritaisyta ant judančios priemonės: vėžimėlio, automobilio ar kt.

Treatment / scenarijaus traktuotė / – filmo scenarijaus metmenys, kuriuose yra pagrindinės filmo idėjos, dramaturginė struktūra, visų scenų aprašas ir jų seka, pristatomi veikėjai, yra dialogų. Apimtis – 10–20 p.

UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) / **Jungtinių Tautų švietimo, mokslo ir kultūros organizacija**.

Ši organizacija, stiprindama bendradarbiavimą tarp tautų švietimo, mokslo, kultūros ir komunikacijos srityse, siekia prisidėti prie pasaulio taikos ir saugumo. Pagrindinės penkios UNESCO funkcijos: švietimo, mokslo, kultūros ir komunikacijų studijos; tyrimai ir mokymai, skirti žmonijos žinių tobulinimui ir sklaidai; paveldo išsaugojimas ateities kartoms; tarptautinių įgyvendinimo būdų, rekomendacijų bei ekspertinių žinių rengimas; specializuotos informacijos mainai. Lietuvos Respublika į šią organizaciją buvo priimta 1991 m. spalio 7 d.

Underground cinema / pagrindžio kinas / – kino sąjūdis, suklestėjęs JAV XX a. 7-ajame deš. Drąsūs, eksperimentiniai, iš vyraujančio kino išsiskiriantys filmai, kovojantys prieš sustabarėjusias meno konvencijas. Garsiausi pagrindžio kino darbai siejami su Stano Brakhage'o, Andy Warholo, Jacko ir Harry Smitho, Kennetho Angerio, Keno Jacobso, Bruce'o Connerio, Holliso Framptono, Michaelo Snow, Jono Meko ir avangardinio kino istoriko P. Adamso Sitney kūryba.

Value Added Tax (VAT) / pridėtinės vertės mokestis (PVM) / – mokestis nuo papildomai sukurtos vertės.

Video / vaizdo ir garso įrašymo būdas, vaizdajuostė / – 1) vaizdo ir garso įrašymo būdas.

Videotechnologijos atsirado XX a. 5-ajame deš. ir netrukus tapo pagrindine vaizdo ir garso įrašymo, kopijavimo bei transliavimo priemone televizijoje. Vaizdo kameromis imta filmuoti filmus, dažniausiai dokumentinius, bei eksperimentines, televizijos laidas, taip pat asmeninio naudojimo medžiagą (home video); 2) vaizdajuostė (VHS).

Video blog (Vlog) / vaizdo tinklaraštis / – tinklaraštis, kuriame medijos, bendravimo priemonė yra vaizdo įrašas.

Video console game / kompiuterinių žaidimų konsolė / – žaidimams skirtas interaktyvus kompiuteris ar kompiuterio tipo įrenginys.

Pagrindinės šių žaidimų platformos yra konsolės „PlayStation“, „Xbox“ bei „Wii“; asmeniniai kompiuteriai ir mobilieji įrenginiai (telefonai, planšetės ir pan.). Kadangi visos trys platformos yra skirtingo pajėgumo ir turi skirtingą vartotojo sąsają, joms kuriami specifiniai žaidimai.

Video game designer / kompiuterinių žaidimų dizaineris / – asmuo, kuriantis kompiuterinių žaidimų taisykles, struktūrą ir apipavidalinimą.

Video game / kompiuterinis žaidimas / – kompiuteriu žaidžiamas žaidimas.

Visual effects / vaizdo efektai / – pagaminto filmo vaizdo pakeitimai, pataisymai. Vaizdo efektai nėra tapatūs specialiesiems.

Voice over / užkadrinis balsas / – filme girdimas balsas, kai kalbantis asmuo nėra matomas. Jį girdi tik filmo žiūrovai, bet ne personažai. Paprastai taip pasakomos personažų mintys, autoriaus komentarai, tam tikra informacija.

Website / interneto svetainė / – vienas ar daugiau susijusių internetinių puslapių.

Western / vesternas / – kino žanras. Šių filmų veiksmas vyksta XIX a. JAV – „laukiniuose Vakaruose“.

Widescreen / plačiaekranis / – filmas, kurio kadro formatas didesnis nei akademinis.

Wi-Fi / bevielis ryšys / – bevielio ryšio technologijos prekinis ženklas, priklausantis Wi-Fi aljansui. Ši technologija leidžia perduoti duomenis naudojant plačiajuostį radijo ryšį.

World Intellectual Property Organization (WIPO) / Tarptautinė intelektualinės nuosavybės organizacija / – 1967 m. įkurta organizacija, ginanti intelektualinę nuosavybę; jos sritis – patentai, autorių teisės, prekių ženklai ir kt.

Word of mouth / iš lūpų į lūpas / – žodinė komunikacija. Rekomendacijos ir bendra informacija, sklindanti neformaliu būdu (iš lūpų į lūpas). Veiksmingesnė nei masinės informacijos priemonės ar organizuotos reklaminės kampanijos.

Work print / darbinė kopija / – filmo kopija, padaryta iš originalių negatyvų, naudojama montuojant filmą. Dabar dažnai gaminama skaitmeniniu būdu.

Working title / darbinis pavadinimas / – filmo pavadinimas, vartojamas jo gamybos laikotarpiu. Kartais jis skiriasi nuo to, kuriuo filmas pristatomas publikai pradėjus rodyti kino ekrane.

World wide web (WWW) / pasaulinis tinklas, žiniatinklis / – interneto dalis, kurioje talpinamos internetinės svetainės (*website*). Jį sukūrė Timas Bernersas Lee 1989 m. Ženevoje. Dėl vartojimo platumo pasaulinis tinklas neretai painiojamas su visu internetu apskritai, tačiau tai yra tik interneto poaibis.

World-wide rights / pasaulinės teisės / – teisė platinti kino filmą visame pasaulyje.

Wrap / viskas! / – žodis, kuriuo skelbiama filmavimo pabaiga; paprastai viso filmo, o kartais filmavimo pamainos.

Zero print / nulinė kopija / – pirma filmo kopija, pagaminta iš negatyvo.

Zoom / vaizdo mastelio pokytis / – efektas, gaunamas kintamojo židinio objektyvu. Šis objektyvas leidžia nejudant kamerai pakeisti vaizdo mastelį: pritraukti ar atitolinti vaizdą.

